

SLOVENSKI LIST

CORREO ARGENTINO

TARIFA REDUCIDA

Concesión 1551

Dirección y Administración: GRAL. CESAR DIAZ 1657, U. T. 59 - 3687 - Bs. Aires.

Periódico de la Colectividad Yugoslava

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

AÑO (Leto) XI. BUENOS AIRES, 10 DE MAYO (MAJA) DE 1940

Núm. (Štev.) 165

NAROCNINA: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50. Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

Nas niso pozabili

Ko so oni dan neki ljubljanski študentje vzklikali, da spadajo Trst, Reka, Pulj, Gorica in Celovec k Jugoslaviji, so se tudi nam primorskim izseljencem od navdušenja zaiskrile oči. Teh javnih klicev, posebno iz domovine, smo imeli zadnja leta zelo malo prilike slišati, kar nam je bilo razumljivo, a nikakor nas ni moglo veseliti.

V izseljenstvu smo o tem več pisali in tudi javno govorili, a naš glas se je v silni daljavi ubil in ni mogel doseči željenega cilja; tudi je bil prešibek, kajti izseljenci smo se za usodo naših doma morali obenem boriti tudi za naš lastni obstoj v tujini.

Klic prej omenjenih mladeničev je brez dvoma skril v srcih slehernega Slovenca in Jugoslava ter še posebej zasužnjene primorskega in koroškega ljudstva, a ga ne moremo vedno glasno izpovedati. Tudi se mnogokrat s molkom več pove in doseže, kakor pa s kričanjem in morda še o ne pravem času.

Prepričani smo danes bolj kot nikoli, da se vkljub še tako temnim izgledom, bliža čas naše rešitve iz pod tujega jarma. Kako se bo to natančno zgodilo, ne moremo prerokovati, a zgodilo se bo in to je glavno.

Nihče ni bolj upravičen do te svobode, kakor naš izmučen narod na Primorskem in Koroškem. Naši mladeniči služijo v tujih armadah, a njih srca so pri svojih. Vsa njih pisma, ki jih pošiljajo svojim, so polna hrepenenja in nevsahljivega upanja. Nihče jim teh misli ni navdahnul, baš ravno nasprotno so jih učili in jih še učijo, a vendar jih srce spaja z onimi, ki so njihove krvi. To nam je dovolj glasni porok, da bomo vstali iz robstva, se osvobodili ter zagotovili boljše bodočnost, vredno naše moči, kulture in imena.

Veliko žrtev je treba naredno se dožeje cilj. Tem težje je za nas Slovence, ki smo vedno pripogibali hrbet pod tujimi biči in izkoriščevalci ter morda komaj slutimo, kaj pomeni neodvisnost in svoboda. Suženjsko hlapčevanje nam je že kar v krvi. Marsikdo se zadovoljuje z usodo krave, ki je zadovoljna ob polnih jastih. Brez krme bi pač ne mogla dati mleka. Tako slišimo tudi katerega, ki je mnenja, da bi bili Nemci boljši gospodarji nego Italijani. Ali ni že sama taka misel poniževalna, ki ni vredna stopnje nobenega naroda, ki se prišteva kulturnim.

Slovinci in Jugoslavi ne potrebujemo nobenih tujih gospodarjev in pokroviteljev, ne dovolimo in ne bomo nikoli dovolili, da bi naše manjšine držali v tujem robstvu. Vemo pa, da je naša svoboda in neodvisnost zagotovljena samo v slovanški skupnosti.

Ponosni smo na one ljubljanske mladeniče skozi katerih usta je brez dvoma šel glas vsega jugoslovanskega naroda. Kajti poskrbeli so obenem, da je tudi vsa svetovna javnost bila po dolgem času spet enkrat poučena, komu pripadajo Trst, Reka, Pulj, Gorica in Celovec in da glas po pravici in osveti še ni zamrl v srcih jugoslovanskega naroda.

Kakor že neštokrat, ponovno naglašamo: Sprave in sožitja med Jugoslavijo in Italijo ter Nemčijo ni mogoče preje, dokler se ne uredi manjšinsko vprašanje. Tedaj pa morajo vsi trije narodi živeti v miru ter koristnem gospodarskem sporazumu.

Ali bo Italija napadla Jugoslavijo

ITALIJA SE NE MORE ODLOČITI — V BEOGRADU SO ZMESALI ŠTRENO MUSSOLINIJU — SO VJETI IGRAJO ODLOČILNO VLOGO NA BALKANU

V Evropi se razvijajo dogodki vse po določenem uničujočem načrtu. Sedaj trdijo, da pride na vrsto pa Podonavje in Balkan, kjer bosta Nemčija in Italija uveljavili svoje imperialne načrte in še posebej na Sredozemskem morju, kjer bo Italija igrala vodilno vlogo.

Kot predhodnico italijanskega bojnega razpoloženja je pričelo fašistično časopisje z raznimi alarmantnimi vestmi. Vendar se je med vrsta mi dalo čitati, da je Italija pripravljena tudi na spravo s Francijo in Anglijo, če sta seveda pripravljena vpoštevati njene zahteve. Angleži in Francozi pa zaenkrat še ne kažejo prevelikega navdušenja za italijanske predloge. Italija pa tako ne more iti dalje, nekaj je treba ukreniti, kajti polagoma bi se le utopila in zadušila v Sredozemskem morju, ki ga imenuje "Mare nostrum". Zato se je odločila, če od strani Francije in Anglije res ni nobenega upanja, da se vrže v borbo pa na strani Nemčije.

Vse bi šlo morda kakor po vrvi, da niso v Beogradu z bližanjem z Rusijo zmesali štrene Mussoliniju. V Rimu so bili prepričani, da Jugoslavija kaj takega ne bo storila. O tem jih je prepričevalo tudi nekatero jugoslovansko oziroma slovensko časopisje, ki je v kolikor mogoče slabi luči prikazovalo sovjetsko Rusijo. A narod v splošnem je seveda drugega mnenja in se ne da kar tako potegniti.

V Beogradu niso bili slepi ter so se zatekli po pomoč in zaščito v Moskvo, ki jim jo tudi edino morejo nuditi, ne morda samo zato, ker je Rusija naravna zaščitnica Jugoslavije, marveč tudi vsled tega, ker je Nemčija povsem od Rusije odvisna. Vsled tega pri najboljši volji Nemčija ne more podpirati Italijo proti Jugoslaviji.

Vkljub temu ima Italija zbrano veliko vojsko od Reke proti Idriji in Triglavu. Prišlo je celo do incidenta na meji. Italijanski vojaki so hoteli na jugoslovanski strani razorožiti nekega jugoslovanskega četovođjo, ki pa se je postavil v bran ter enega Italijana ubil več pa ranil. Dalje so jugoslovanski protiletalski topovi sestrelili neko italijansko letalo, ki je fotografiralo utrde ter je isto padlo v Jadransko morje. Na Rakeku so aretirali tri italijanske častnike, ki so vohunili.

Prijateljska pogodba med Jugoslavijo in Italijo, je, kakor smo v našem listu vedno trdili, samo na papirju, ki jo niso niti v Jugoslaviji niti v Italiji nikoli resno vpoštevali. Vmes je nerešeno jugoslovansko manjšinsko vprašanje, mimo katerega ni mogoče in ne bo nikoli.

Italija je po drugi strani poslala velike čete tudi v Albanijo. Ker se ji je zdelo vse poslati v vojaških suknjah preveč izzivalno, jih je poslala kot delave. Jugoslavija, Grčija, Romunija in Turčija so takoj podvzele vojaške protiukrepe.

Italija je hitro spoznala, da se Jugoslavije ne bo dalo kar tako hitro oplasiti ter vreči iz ravnotežja. Zato si z incidenta, ki ga je nalašč izzvala, ne upa isto napraviti, kakor je napravila s podobnim incidentom v Abesiniji, ki so imeli naši čitatelji gotovo že v spominu.

Zanimivo je mnenje lista sovjetskega sindikalnega združenja "Trud", katero italijanski listi prinašajo tudi svojim čitateljem, kar pomeni, da se strinjajo. "Trud" piše:

Nevtralnost Italije prikazuje, da čaka Mussolini boljše prilike postati

gospodar Sredozemskega morja. Ta prilika se bo nudila, ko bodo vojuje se velesile že izčrpane in bo Italija s svojim posežkom v vojno zagotovila zmago eni ali drugi nasprotni sili. Ta trenutek še ni nastopil. Italija ne more vzdržati v dolgi vojni in takojšnja njena intervencija bi jo ne skrajšala, Edino bi Italija posegla v vojno, če bi zavezniški velesili ogrožali nevtralnost Balkana.

Položaj je torej dovolj jasen. Anglija in Francija ne bosta direktno posegali v balkanske in podonavske zadeve, ker ne moreta. Nemčija in Italija bi si torej mogli in tudi brez dvoma porazdeliti plen, če bi ne bilo odzadaj sovjetske Rusije. Nikakor pa ni verjetno, da bi Rusija dovolila dotikati se onih malih držav, ki pri njej iščejo zaščite, oziroma prijatelje.

PORAZ ANGLIJE NA NORVEŠKEM

ANGLEŽI SO SE UMAKNILI IZ JUŽNEGA DELA NORVEŠKE — OPOZICIJA PROTI CHAMBERLAINU — ANGLIJA RAČUNA Z DOLGOTRAJNO GOSPODARSKO VOJNO

Vojna na Norveškem teritoriju je skoro zaključena. Iz južnega dela so se Angleži povsod umaknili. Nekoliko se še držijo na severu, a se tudi tam najbrže ne bodo mogli obdržati.

Hude levite so brali te dni v angleški komunisti zbornici ministrskemu predsedniku Chamberlainu.

Angleži so se vkljub očitkom opozicije ter dosedanjim vidnim porazom njegove zunanje politike, krčevito brani ostaviti svoje mesto. Menijo, da je mož v tesni zvezi z angleškim denarniki ter velebankami, ki z vsemi sredstvi podpirajo Chamberlainovo konservativno politiko.

Angleži so se vkljub očitkom opozicije ter dosedanjim vidnim porazom njegove zunanje politike, krčevito brani ostaviti svoje mesto. Menijo, da je mož v tesni zvezi z angleškim denarniki ter velebankami, ki z vsemi sredstvi podpirajo Chamberlainovo konservativno politiko.

Francoski general Weygand v razgovoru z poveljnikom angleških čet

"Če je Hitler izgubil omnibus — so padli medklici — ste vi izgubili baroko".

Chamberlain je, v dolgem govoru pojasnil stališče Anglije na Norveškem ter vstrajal, da Anglija ni izgubila vojne, ker je še ni zaključila, a da bi bilo nesmiselno žrtvovati angleške vojake na kopnem proti silni premoči Nemeem, ki so imeli oporo celo v domači vojski.

Proti Chamberlainovi vladi in politiki je vedno več opozicije na Angleškem. Zahtevajo, da se Chamberlainova vlada umakne, dokler ne bo prepozno, kajti zaupanje je zapravila ne samo pri malih narodih, marveč tudi doma.

tiko, medtem ko Churchill, Belisha, Lloyd George, Eden in drugi gledajo na bodočnost Anglije precej z drugačnimi očmi. Čeprav je Chamberlainova vlada izročila vodstvo vojne energičnemu Churchilu, je malo upanja, da se bo vlada obdržala, čeprav sedaj še ne bo padla.

Očividno so sedanji vladni možje v Londonu mnenja, da bodo s pasivno vojno privedli Nemčijo na stališče, ko vsled notranje gospodarske oslavitve ne bo mogla več naprej in takrat ji bodo Angleži zadali smrtni udarec. To računanje morda ni povsem brez temelja, a po drugi strani se tudi teren angleških trgovskih koncesij povsod vedno bolj spodmi-

Vojaška zveza med Jugoslavijo in Rusijo

V kratkem odpotuje v Moskvo pod vodstvom generala Vojina Maksimoviča, ki je generalni obrambni inšpektor, jugoslovanska vojaška delegacija, ki bo pripravila vse potrebno za rusko-jugoslovansko vojaško pogodbo.

Razgovarjali se bodo tudi o vojaški zvezi Rusije, Jugoslavije in Bolgarije, da bodo vse tri države skupno branile koristi južnih Slovanov.

Trgovinska delegacija je že bila sprejeta od Stalina. Takoj bodo sledili diplomatski in potem vojaški dogovori.

Spremembe v sovjetski vojski

Z velikim zanimanjem je bila sprejeta vest, posebno v visokih vojaških krogih, da je bil dosednji sovjetski vrhovni vojni komisar Vorosilov odstavljen od svojega mesta ter imenovan za podpredsednika ljudskih komisarjev in predsednika obrambe.

Mesto Vorosilova pa je prevzel Timošenko, dosednji komandant v Kijevu.

S tem v zvezi krožijo razne govorice glede vzroka premestitve Vorosilova, vendar kakor po navadi, iz Moskve ni mogoče izvedeti ničesar. Nekateri trdijo, da je ta premestitev v zvezi s predvidevanimi dogodki v Podonavju in aBkanu. Nemei so si baje zagotovili v Budimpešti vse pogoje, da bodo lahko preko Madžarske vdrl v Romunijo, ob istem času pa bi od druge strani vdrl v Jugoslavijo Italijani. Rusija pa da ima namen ta načrt s silo preprečiti, če ne bi šlo drugače. Zato je imenovala vrhovnim vojnim komisarjem moža, ki dobro pozna balkansko strategijo.

Obenem s Timošenkom so bili povišani v vojnpe maršale tudi Šapožnikov in Kulik.

kava ter stopajo na njegovo mesto resnične narodne, socialne in gospodarske celote. Tem narodom, posebno manjšim, manjka samo še skupnega sporazuma v zunanjih političnih gospodarskih zadevah, da si na ta način zagotovijo obstoj in neodvisnost, česar jim doslej ravno vsled tega ni bilo mogoče ubraniti se današnje usode prvih že podjarmljenih in neodvisnosti drugih. S tem dejstvom očividno angleški konservativni magnatje še ne računajo in ne marajo o tem niti misliti, vendar bodo morali tudi v Angliji, hočeš nočeš, to prihajajoče dejstvo upoštevati.

V Skandinaviji je torej zadeva zaenkrat zaključena v prid Nemčiji. Poleg Češkoslovaške in Poljske, sta Danska in Norveška novi žrtvi vojujočih se velesil, ki jih je vzel v "varstvo" nemški imperializem. Obdržati jih seveda ne omogel, o tem so poleg drugih tudi Angleži prepričani, a kot rečeno, se bodo razvijali politični dogodki v preje navedenem smislu.

Novi vznemirljivi dogodki se sedaj napovedujejo na Balkanu in Sredozemskem morju.

Argentinske vesti

GIBANJE PARNIKOV

V sredo 1. maja zvečer je prispel v tukajšnje pristanišče italijanski motornik "Oceania". Napravil je s tem zadnjo vožnjo iz Trsta v Buenos Aires, ker bo odslej vozil iz Trsta v Valparaíso in obratno. Mesto njega pa bo vozil sem parnik "Vulcania".

Motornik "Oceania" je pripeljal skupno 404 potnike, od katerih je bilo 47 Argentinec, 48 potnikov prvega razreda, 23 drugega in 260 tretjega. V Montevideu se je vkrvalo še 26. Razen potnikov je pripeljal precej drugega blaga in 1.327 vreč pošte.

Nazaj proti Evropi pa je "Oceania" opelula v soboto 4. t. m.

V sredo je priplul angleški parnik "Almeda Star". V četrtek pa še drugi parnik te zastave, namreč "Highland Princess".

ki bi imel pripluti etaoiano etao in Italijanski prevoznik "Vulcania", ki bi imel pripluti 19. t. m. in ki bo vozil mesto "Oceanie", je napovedan za 20. t. m. Iz Italije prispe tudi parnik "Ciudad de Sevilla".

NOV ŠVEDSKI PREVOZNIK

V kratkem bo izročen prometu nov švedski motornik "Ecuador", ki bo imel zvezo z Južno Ameriko, centralno in Pacifikom.

Motornik je bil izdelan v ladjedelnici v Gothemburgu na Angleškem.

POMOČ POPLAVLJENCEM

Za oškodovance po zadnji poplavi prihajajo dnevno dobrovoljni prispevki, tako v denarju, kakor tudi v obleki in živežu. Zgodilo pa se bo pri razdelitvi podpor tako, kakor se pač rado zgodi, da najpotrebnejši ne bodo ničesar ali pa prav malo dobili, dočim bodo nekateri, ki niso potrebni deležni velike podpore.

LEGAR V ENTRE RIOSU

V provinci Entre Rios se je pojavil legar. Mnogo oseb je zbolelo na tej bolezni, od katerih jih je nekaj tudi že umrlo.

Vzrok za to bolezen pripisujejo slabemu mleku, zelenjavi in sadju.

Zdravstvena oblast se trudi, da zaustavi in uniči to nevarno bolezen.

DAN POLJSKE

V nedeljo je proslavljala Odbor pomoči za vojne žrtve na Poljskem "Dan Poljske". Proslava se je vršila v angleškem salonu "Principe Jorge", pri kateri so sodelovali tudi argentinsko-poljski krožek, argentinsko-poljski kulturni zavod in damski argentinsko-poljski krožek.

Proslavi so prisostvovali poleg poslanika Poljske tudi poslanika Angleške in Francije ter številni poljski priseljenci in Argentinci.

Glavni govornik na tej proslavi je bil predsednik Argentinsko-poljskega krožka dr. Hernan Wallace.

ZBOROVANJE UČITELJSTVA V CORRIENTESU

V sredo je v Goyi zborovalo učitelstvo province Corrientes. Na tem zborovanju je razpravljalo o položaju učiteljstva te province, ki

že skoro tri leta ni dobilo plače in radi česar je bilo prisiljeno stopiti v stavko.

Kakor pa je že znano je bilo učitelstvu od merodajnih oblasti zagotovljeno, da se jim bo vsa zaostala plača izplačala ter se je radi te zagotovitve učitelstvo tudi vrnilo na svoja mesta, sedaj pa še vedno ni denarja od nikoder in vsa zadeva spi.

Vsekakor je nujna stvar, da se to vprašanje čimprej reši.

POMOČ KMEOVALCEM

Pridelovalci koruze bodo prejeli od države podporo. Za vsak stot koruze, ki jo imajo v zalogi bodo prejeli 3 pese podpore.

Podpora sicer ni velika, a bo kmetovalcem vendar dobrodošla.

NAJDEN MRTVEC

V bližini postaje Hudson je bilo v ponedeljek najdeno moško truplo, ki je bilo razmesarjeno, kar bi pričalo, da je moža povozil vlak.

Policijsko poročilo pravi, da je mrtvec Jose Blondel, italijanski državljan in star 48 let.

Priimek pač ne zveni preveč po italijansko. Zato bi utegnil biti to kak naš človek, saj je tam nekaj naših ljudi, ki imajo podoben priimek.

DOMAČE VESTI

ŠTORKLJA

Na 1. maja je štorklja obiskala rojaka Alojza Mihelj iz Rihemberka ter prinesla njegovi ženi Mariji srčkano punčko.

Srečnim staršem čestitamo!

ŠE DRUGA

ŠTORKLJA

Prejšnji torek so rojenice prinesle tudi našemu rojaku na Paternalu Juriju Kovaču in njegovi ženi Rozini zdravo deklico.

Presrečnim staršem ob tej priliki iskreno čestitamo!

ZENITNA PONUDEBA

Mladenč prijete zunanosti in z dobro plačo se želi v svrhu ženitve spoznati z mladenko od 25 do 30 let staro.

Le resne ponudbe, če mogoče s sli, ko, naj se pošljejo na naslov: "Ženitev".

Gral. Cesar Diaz 1657, Capital.

IŠČE SE

Plešnar Ivan išče Kosa iz Novega sveta pri črnem vrhu. Kdor bi kaj vedel o njem, ali če bo sam čital te vrstice, naj sporoči na uredništvo lista.

Novo slovensko podjetje

Naš znani rojak Rijavec Stanko je otvoril v ulici Paraguay 5595 lastno stavbeno mehaniško obrt.

Priporočamo ga vsem našim rojakom, posebno pa našim stavbenikom ter mu obenem želimo obilo uspeha.

OBJAVE POSLANIŠTVA

Charcas 1705 — Bs. Aires

Kr. jugoslovansko poslanništvo išče in poziva, da se v njegovih uradih zglase naslednji izseljenci:

Homanajec Stjepan iz Sv. Roka. Iz Jugoslavije je odšel 1928 leta in se je do leta 1930 javljal iz Buenos Airesa.

Strumberger Petra iz Djakova. Navadno se imenovana nahaja v Buenos Airesu, a njen naslov ni znan.

Konjudžić Mile iz Ljuboškega grada. Izselil se je 1927 leta. Leta 1930 se je javil iz Argentine.

Vojvodić Marko iz Gluhoga dola. Leta 1934 se je javil svojem iz Buenos Airesa.

Stritof Josip iz Matenje. Leta 1934 se je zglasil iz mesta Goya (Corrientes).

Če bi pa kdo od rojakov vedel za naslov zgoraj imenovanih, je naprošen, da ga javi poslanstvu.

PREMESTITEV

Dr. E. D. Danga, ki je eden najboljših zobozdravnikov v Buenos Airesu ter ga vsled tega našim rojakom priporočamo, je preselil svoj konsultorij na Federico Laerose 3708, to je 3. kvadre od Chacarite.

SMRTNA KOSA

Slovenski orkester "Istra" naznaja vsem društvom in prijateljem žalostno vest. Izgubili smo najboljšega prijatelja saksofonista Blaža Vidala. V četrtek 2. maja zvečer ga je povozil avtomobil do smrti, na Avenidi America in Bolivia, namenjen je bil k godbenim vajam, ki se vršijo v ulici Bolivia 4460, pri katerih ni nikoli manjkala, a tokrat mu je smrt preprečila pot. Naj mu bo lahka tuja zemlja!

Joško Lojk, načelnik godbe.

Za našo radio-uro

Za nakup novih slovenskih ploč za "Jugoslovansko radio-uro" so darovali na domači zabavi "Slovenskega doma" dne 28. aprila t. l.:

Stefan Lipičar, 10.— pesov. — Po 5.— pesov: Josip Markič, Valerij Godina, Marijan Medvešek. — Po 2.— pesa: Hilarij Kenda, Franc Kurinčič, Leopold Ušaj, Ferdinand Prekrški, Gustav Dečman, Vencelj Nanut, Anica Saneinova, Eliza Kragelj, Albin Nemeš, Albert Beltram, Fani Jamšek, Ivan Bergine, Stefan Mavec, Ivan Kovač in Silvan Pečenko. — Po 1.— pesa: Lojze Podgornik, Josip Paškulin, Slavko Turk, Leopold Ličen, Rudolf Klarič, Leopold Škrbec, Franc Kurinčič, Franc Kreševič, Julij Colja, Stanislav Bratuž, Miroslav Bratuž, Marij Vovk, Ivan Mihaljevič, Rudolf Bergine, Emilij Lah, Josip Komel, Cvetko Keber, Rudolf Mozetič, Leopold Komel, Franc Cigoj, Stanko Ličen, Janko Koron, Baldomir Čopi, Franc Trošt, Ciril Jekše, Pavla Rojčeva, Ivan Sterle, Mirko Hrovatin, Margarita Kralj, Ivan Kostoni, Jakob Turk, Marija Drufovka, Olga Mavič, Ivan Lazarič, Jelka Špacapan, Emilij Lozej, Marija Piščane, Ivan Hvala, Stanko Mihelj, Franc Lakner, Miroslav Peljhan in Ludvik Koradin. — Vkupno: 97.— pesov.

Poleg tega je "Jugoslovanska radio-ura" prejela doslej še sledeče prostovoljne prispevke za nakup novih ploč: Dr. Filip M. Dominiković 20.—, Sokol Dock Sud-Boea 20.—, dr. V. Kjuder 10.—, M. Veža 5.—, Defrančeski Jozo in Nikica 5.—, dr. M. Švarz 1.—. — Vkupno: 61.— pesov.

"Jugoslovanska radio-ura" se tem poto mnajlepše zahvaljuje vsem cenjenim darovalcem in jih postavlja za vzgled ostalim poslušalcem jugoslovanskega radia, ki lahko pošljejo svoj prispevek na sledeči naslov: "Hora Yugoelava", a/c Radio Prieto, Bolivar 1356, Buenos Aires.

G.P.D.S. iz Villa Devoto

VABI

Vse cenjene rojake in rojakinje na VELIKO SLAVNOST OB PRILIKI SVOJE PETE OBLETNICE katera se bo vršila v nedeljo, dne 12. MAJA 1940, ob 4 uri pop. v društvenih prostorih ulica Simbrón 5148, s sledečim SPOREDOM:

1. Otvoritev: Godba.
2. Pozdrav predsednika.
3. Stanko Premrl: "Korotan". Mešan zbor G.P.D.S.
4. Ipavec: "Milično slovo". Mešan zbor G.P.D.S.
5. V. Vodopivec: "Pobratimija". Moški zbor G.P.D.S.
6. V. Vodopivec: "Majolčica". Mešan zbor Slovenskega Doma.
7. Kajnilo Mašek: "Mlatiči". Moški zbor Slovenskega Doma.
8. Deklamacija: "Z vlakom". Kristina Pečenko.
9. Glejte že solnce zahaja. Naraščaj G.P.D.S.
10. Deklamacija: "Bili smo na Krasu". H. Rebula.
11. Stiri letni časi. Naraščaj G.P.D.S.
12. H. Klavžar, Burka v enem dejanju: "V posredovalnici".
13. "Predice". Naraščaj G.P.D.S.

Po končanem sporedu se vrši prosta zabava in ples.

V tiskovni sklad

Ivan Cerkvenik	\$ 10.—
Franc Pahor	" 2.—
Štefan Bajt	" 1.—
Josip Škabar	" 1.—
Od prej	" 21.—

Skupaj \$ 35.—

Naročniki in čitatelji!

Ako hočemo zagotoviti listu redno izdajanje, prispevajte v tiskovni sklad. Ne odlašajte na jutri. Posnemajte one, ki so doslej prispevali. Zavedajte se tudi, kaj pomeni naš lasten in neodvisen tisk. Danes pa se moramo tega zavedati bolj kot nikoli, kajti nastopil je trenutek, ko se moramo tudi izseljenci odločno pokazati, ko se gre za naše skupne koristi, bodisi v tujini ali v domovini. Naše in naših koristi so povsod. Zato rojaki in rojakinje, žrtev, ki jo zahtevamo od vas, ni niti žrtev, marveč prijetna zavest, da ste napravili svojo dolžnost.

Brat piše bratu

Ko si šel v Argentino, si me pustil doma še skoro čisto majhnega. Sedaj pa sem dorasel v celega junaka in ti pišem iz dežele "pašte s te". Slabo se ravno nimam, ker je isti in piti dajo dovolj. In družine mi tudi ne manjka, ker nas je tu vsepolno Slovencev. Samo dolgčas mi je večasih precej, vendar se ne držim kislo, marveč sem vedno vedrega duha in v telega sreča. Zelo pogrešam naše prelepe narodne pesmi, ki smo jih doma prepevali. Sedaj seveda tudi doma ne pojejo nič več, ker jim samo vojska grmi po glavi. Pravijo, da bo vsak čas izbruhnila. Naj le, mi Slovenci se jo kar nič ne bojimo. Slabše kakor je, ne more biti za nas, zato se vsake spremembe veselimo. Sicer se bomo morali boriti za domovino, ki ni naša, a bo že Bog dal, da se srečno in zdravi vrnemo na naše domove.

Sprejmi srčne pozdrave od tvoje brata...

Veliki zavod "RAMOS MEJIA" Venereas

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje. SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914) KOŽA: Krončni izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki. ZLATO ŽILO: zdravimo brez brez operacije in bolečin. SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Ciccarelli. ŽIVONE BOLEZNI: Nevrastenija, izguba spomina in šibkost. REVMAZEM: kila, naden, gota, šibkost srca, zdravimo po modernem nemškem načinu. PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča. GREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka. GRLO, NOS, UŠESA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin. POPOLNO OZDRAVLJENJE \$ 30.— PLAVEVANJE PO \$ 5.— NA TEDEN. Naš zavod s svojimi modernimi napravami in s izvirnimi SPECIALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečanje zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje. ZENJA 3070

OD 9—12 OB NEDELJAH OD 8—12
Rivadavia 3070
PLAZA ONCE

Compañero Vidal!

Hemos llegado tarde; no nos reprocharás, pero, tu protesta quedó sobre nuestras bocas, como la risa de la amante que nos deja. Hobías venido desde no se qué punto hasta nosotros para no irte ya. Te hermanaste con todos, porque hallabas un lenguaje sincero y por tu buen corazón, con espíritu de comprensión elevado.

Te hemos comprendido, sin decirte nada; nos habías asimilado mutuamente; habías en tu voluntad acero; y en la soledad, música; nadie más que nosotros podría saber, cuanto la amabas; gastaste para ella, toda tu fortuna, toda tu salud, en ella volcabas toda tu melancolía silenciosa; y esto fué poco... parecía que ella era una diva insatisfecha, pedía más, le diste todas tus ansias, pero ella estaba ávida, quería dones grandes y, hasta que un día, un triste día quise tu misma vida; y tu, humildemente se la diste, sin protestar, porque no sabías; sin lamentarte siquiera.

Cuántas veces te hemos visto sonar al sonido de tu instrumento, vagabas entre la muchedumbre enajenado de todo, absorbido por tu diva; eras dichoso.

Muy a pesar nuestro no nos queda nada más que agradecerle; y lamento que siendo mortal, no pueda decirlo como lo quisiera o como debiera expresarlo; pero, tu tan sencillo y modesto lo comprenderás. Gracias Vidal, gracias por lo que has hecho y que nunca te pagaremos, gracias por lo que en nosotros has sembrado y que florecerá dando tu fruto, gracias por lo bien que obrabas y pensabas que sin que lo expresaras lo interpretábamos, gracias por las miles de cosas que debiera enumerar no acabando jamás.

En el paso primero nos faltó la mano amiga, nos sorprendió su ausencia; se nos quebró una rama fuerte; pero tu con tu máxima nos alientabas: "hay que seguir", te lo prometimos Vidal, que seguiremos.

Cuando supimos que te habías ido, ninguno protestó, como un aire helado cayó la noticia; el corazón en el pecho se partía contra las rocas de la impotencia.

Nada de lamentaciones, buscaremos de ser lo que tu quisiste; seguiremos esparciendo por el mundo más alegrías y más cantos, así en nuestras notas estarás más que siempre con nosotros.

Wence.

YUGOSLAVOS EN DOCK SUD Y AVELLANEDA

Visiten las más grande SASTRERIA de la localidad

"Las Malvinas"

Confecciones y camisas! Seriedad y prontitud!

L. N. ALEM 1490
Dock Sud Avellaneda

Krojačnica

Kjer se izdeluje obleke po naj-novejši modi in zmernih cenah. Rojakom se priporoča

MARTIN TURK
GARAY 3519 BS. AIRES

BANCO MUNICIPAL

EL BANCO ABONA LOS SIGUIENTES TIPOS DE INTERES POR DEPOSITOS:

CAJA DE AHORROS

2 1/2 % ANUAL

PLAZO FIJO

TRIMESTRAL	3 % ANUAL
SEMESTRAL	3 1/4 % ANUAL
ANUAL	3 3/4 %

Desde \$ 2.000 a \$ 50.000. Mayor cantidad: convencional

IMPORTANTE

El interés de los depósitos anuales se paga semestralmente. Casa Matriz: SUIPACHA 665

SUCURSALES:

Nº 1 — Rivadavia 2499	Nº 4 — Boedo 870
Nº 2 — B. de Irigoyen 1459	Nº 5 — Corrientes 5379
Nº 3 — Rivadavia 7239	Nº 6 — Corrientes 3099

Vesti iz organizacij

"Deseti brat"

Na prireditvi, ki jo bo vprizoril "Slovenski dom" v soboto 25. MAJA, bo razen lepe Govekarjeve drame "DESETI BRAT", na sporedu tudi nekaj pevskih točk, pri katerih bo prvič nastopil tudi društveni mladinski pevski zbor.

Opozarjamo, da je igra precej dolga. Radi tega se bo pričelo točno ob 9 uri s sporedom.

Kdor hoče tedaj videti celo igro, naj poskrbi, da bo vsaj do napovedane ure že v dvorani.

Rojakinje, ki navadno ob tej uri še niso vse proste, naj poprosijo svoje gospodarje, da jih ta dan prej odpuste.

DOMAČA ZABAVA V "SLOVENSKEM DOMU"

Prejšnjo nedeljo, se je vršila v prostorih "Slovenskega doma" lepa društvena domača zabava. Poleg burke "Preskrben oče", ki je bila prav izborna podana, le žal, da je vlekel nasproten veter, radi česar ni bilo igralcev dovolj glasno slišati, je bilo na sporedu tudi par pevskih točk "Planinaria" in "Mlatiči", deklamaciji "Mornar" in "Naš dom" ter kuplet "Perice", ki so ga izvajale naraščajke "Slovenskega doma".

Po sporedu je bila prosta zabava. Zabava je bila dobro obiskana.

PRIREDITEV G.P.D.S. V VILLA DEVOTO

V nedeljo bo imelo Gosp. podpor. društvo Slovencev iz Villa Devoto društveno prireditev, ki bo ob tej priliki tudi praznovalo petletnico obstoja. Na tej prireditvi bo sodelovalo tudi društvo "Slovenski dom".

S poseta v Maschwitzu

Naselbina nosi ime po nekem Poljaku, ki se je prvi naselil v te kraje ter pričel nerodovitno polje pripravljati v rodovitno. Skozi teče tudi argentinska centralna železnica.

V tej naselbini bivajo menda štiri slovenske družine. Tri sem oni dan posetil: Pahorjeve in oba Bajta, ki so tudi naročniki našega lista.

Bajtovi imajo tam lastni hiši in posestvi ter se ukvarjajo s sadjerejo in perutnino. Zagotovljen imajo obstoj in napredek.

"Čeprav ne mislimo obogateti", je dejal Štefan Bajt, "imamo eksistenco zagotovljeno in se nam ni treba bati, kaj bomo jutri jedli."

V teh kratkih besedah je veliko povedano. Naši ljudje po velikih

centrih, ne morejo vsi tega trditi, da bi jim bil obstoj zagotovljen. Kajti nihče ne ve, kdaj ga bo gospodar odslavljal, bodo moči odpovedale ali pride bolezen. Če ima človek polje, mu tudi tisti čas nekaj zraste, ko spi ali se senči, ročnemu delavcu pa ne plačajo nobene ure, če je ni do zadnje minute izvršil.

To omenjamo zato, da boste rojaki videli, da se da tudi na deželi napredovati, morda celo mnogo bolj nego v mestih. Poznamo mnogo naših ljudi na deželi, ki so si ustvarili položaj, kakršnega bi si ne bili v mestu nikoli.

Naš rojak Pahor pa je delovodja na veliki estanciji g. Castelana.

Castelano, ki je menda rodom Francoz, a rojen v Montevideu, je kupil "Granjo Los Nandues" še le pred nekaj leti. Hotel je organizirati največjo račjerejo v Južni Ameriki, kar se mu je tudi posrečilo, samo da mu je sedanja vojna račune precej prekrizala. Zmrznjeno račje meso je namreč izvažal večinoma v Evropo, kar sedaj seveda ne more. Zato je omejen zgolj na argentinski trg, ki pride vpoštev izključno Buenos Aires.

Zanimive so naprave za račjerejo. Vse je mehanizirano in elektrizirano. Človek služi samo kot pripomoček k udejstvitvi. Castelan je zabil v to podjetje ogromno denarja in pravi, da mu sedaj še ne prinaša nobenega dobička ter da bi morda celo propadel, če ne bi imel dohodkov od petrolejskih vrelcev v Comodoro Rivadavia, katerih delničar je. Zato lahko ustraja in še dokupava polja, na katerih pa je pričel sadjerejo.

Na tem posestvu je torej Pahor "capataz", kamor je pred dvema letoma prišel iz Buenos Airesa, kjer je bil pri neki nemški tvrdki zaposlen kot mehanik pa ga je odslavila. Tu se je vdinil najprej kot navaden delavec, a je takoj dobil zaupanje gospodarja ter mu je izročil vodstvo posestva. Pahor nam je dejal, da je zanj to delo preveč komplicirano ter odgovorno, kar je poštožil tudi gospodarju, ki pa ni hotel o tem nič slišati. To zaupanje mu je seveda samo v kredit.

Upravitelju sem dejal, da sem videl neki nemški "criadero" kokoši, ne sicer večjega od tega račjega criadera, a po mojem mnenju skoro bolj urejenega.

Rad verjamem, je dejal. Nemci so prvi upeljali moderno kokošjerejo v to deželo.

Nas veseli, da se znajo naši ljudje povsod uveljaviti ter da si vstrajno vtirajo pot v boljšo bodočnost. Našim rojakom v Maschwitzu želimo obilo uspehov in napredka.

Ivan Kacin

SLOVENSKI DOM - BUENOS AIRES

Društvo "SLOVENSKI DOM" vabi cenjene rojakinje in rojake iz Buenos Airesa in okolice na svojo prvo letošnjo

VELIKO PRIREDITEV

ki se bo vršila v prostorni in našem občinstvu že dobro znani

Armenski dvorani

Ulica Acevedo 1353

V SOBOTO 25. MAJA 1940

ZAČETEK OB 9. ZVEČER

Na sporedu, ki se bo otvoril z argentinsko in našo državno himno, v proslavo argentinskega narodnega praznika, je vprizoritev Jurčič-Govekarjeve igre v petih dejanjih

DESETI BRAT

"Deseti brat" Martin Spak (Gustav Dečman) in Krjavelj (Martin Keber)

O S E B E :

Benjamin, grajščak na Slemenicah	Rudolf Leban
Manica, njegova hči	Vida Kjudrova
Balček, njegov sin	Boris Zlobec
Dolef, Benjaminov brat	Josip Švagelj
Dr. Peter Kaves (Piškov), posestnik na Polesku	Ivan Berginc
Marijan, njegov sin	Ferdinand Prekrski
Vencelj, zdravnik	Franc Cigoj
Marička, njegova hči	Marica Koradinova
Lovro Kvas, učitelj pri slemenškem grajščaku	Emilij Lozej
Mežon, sodnik	Mirko Peljhan
Zmuzné, učitelj	Bruno Dreosi
Martin Spak, deseti brat	Gustav Dečman
Krjavelj, berač	Martin Keber
Obrščak, gostilničar	Leopold Škrbec
Krivec, čevljar	Josip Živec
Krivčevka, njegova žena	Katica Jeksetova
Francika, njuna hči	Zofka Suličeva
Dražarjev Francelj, njen ženin	Janko Koron
Matevžek, kmet	Silvan Pečenko
Peharček, kmet	Josip Vidmar
Miha izpod Gaja, posestnik	Jakob Turk
Pisar	Gustav Cotić

Kmetje, svatje, fantje in dekleta.

Režira: Karlo Tišlar.

PO "DESETEM BRATU": PROSTA ZABAVA S PLESOM IN BOGATIM SREČOLOVOM

NI SLOVENEK, KDOR SE NI VIDEL "DESETEGA BRATA"!

La Sociedad yugoeslava "Hogar Esloveno" invita a la colectividad y a sus amigos argentinos a la representación de la obra más popular del teatro esloveno, "El décimo hermano" ("Deseti Brat"), pieza dramática en cinco actos, de Jurčič-Govekar. La representación se realizará el sábado 25 de Mayo de 1940, en el Salón Armenio de la calle Acevedo No. 1353 y tendrá comienzo a las 21 horas, siendo precedida por la ejecución de los himnos argentino y yugoeslavo. Después de la función: Baile familiar hasta la madrugada.

"DESETI BRAT" je že dolga desetletja najbolj priljubljena slovenska ljudska igra. V stari Govekarjevi priredbi je bila že nešteto vprizorjena na slovenskih odrih velikih in malih, od poklicnih igralcev in od diletantov, pa je še zmerom tako privlačna, da so dvorane vsak krat

Grajska Manica (Vida Kjudrova)

do zadnjega kottička zasedene, ko se "Deseti brat" spet vrne na oderske deske. V Argentini — in v Južni Ameriki sploh — se bo "Deseti brat", v Govekarjevi dramatizaciji, vprizoril prvi krat v soboto, 25. maja 1940. Če bo tudi tu, v Buenos Airesu, našel tako navdušene gledalce, kakor

Učitelj Lovro Kvas (Emilij Lozej)

jih je zmerom imel in jih še ima v domovini, potem smemo biti gotovi, da se bodo v bodoče vsako leto vračali na naš izseljenski oder tajinstveni Martin Spak, smešni Krjavelj, dražestna grajska Manica, simpatični Lovro Kvas, žejni gospod Dolef, veseli čevljar Krivec in kar je še drugih junakov v Jurčičevem romanu.

ZAJAMČENO NAJHITREJŠA

DENARNA NAKAZILA Z ZRAČNO POŠTO - BREZPLAČNO

Varčujte

V NAŠI HRANILNICI, KATERA VAM NUDI POPOLNO JAMSTVO IN KJER LAHKO ODPRETE RAČUN S SAMO 5.— \$.

Jugoslovanski Oddelek

BANCO HOLANDES UNIDO

SUCURSAL BUENOS AIRES

Casa Central: Bm. MITRE 234 vogal 25 de Mayo. Agencia No. 1: CORRIENTES 1900, vogal E. Bamba.

Slovenci doma in po svetu

Dijaški konvikt v Pazinu

Italijansko ministrstvo za javna dela je 25. februarja t. l. sporočilo tehničnemu oddelku v Puli, da je nakazalo zadnji znesek za zunanjo opremo palače, ker ima sedaj svoje prostore italijanski konvikt "Fabio Finzi", kateri ima namen, kakor pravijo italijanski listi, da privabi dijake iz vseh krajev, zlasti pa seveda iz obmejnih pokrajin. Poslopje je kakor znano zgradilo "Hrvatsko dijaško podporno društvo" za dijake, ki bi pohajali tedaj še obstoječo hrvatsko gimnazijo. Stava je bila tik pred vojno v surovem stanju dograjena. Taka je po vojni prešla v italijanske roke. S prispevki samega načelnika vlade Mussolinija so dela dovršili. Z zadnjim gori omenjenim zneskom bodo sedaj uredili teren okoli doma za razna igrišča. V novo poslopje se je italijanski konvikt vselil letos meseca januarja. S tem je ostal prazen dosedanj sedež tega konvikta. Te dni pa je bil v Pazinu puljski prefekt Chierici in si je ogledal nove in tudi stare prostore. V stari konvikt bodo sedaj spravili sirote ponesrečencev v labinskem rudniku.

VELIK POŽAR

Ko je na veliki petek zvečer bila v Dornbergu v Vipavski dolini skoro vsa župnija zbrana v cerkvi pri večerni pobožnosti, je pričelo goreti v hiši posestnika Ivana Fijavca na Brdu št. 5. Ogenj se je širil z veliko naglieco preko vsega stanovanjskega poslopja. Doma je bila sama gospodinja, ki je gasila in reševala, kolikor so ji dale moči, kaj prida pa ni mogla rešiti. Uničeno je bilo vse žito, slanina, pohištvo in mnogo lepih knjig. Ognjegasci, ki so prišli iz Gorice, so z veliko težavo rešili hlev in senik ter omejili ogenj, da ni zajel še sosednih hiš. Škoda dosega skoro 50.000 lir in je le nizko krita z zavarovalnino.

DRZNA TATVINA

V Dornbergu je neki drzen uzornik izrazil cerkveno pobožnost v svoj umazani posel. Udril je v hišo Zdravka Doplikarja ter v njej prav zločinsko gospodaril. Ukradel je 950 lir v gotovini, zlato uro z verigico, vse salame in mnogo perila ter pojedel in odnesel tudi nekaj velikonočnih dobrot.

SMRT TRDNE NASE KORENIKE

V soboto, 23. marca je v Biljah pri Gorici umrl v 76. letu starosti g. Ivan Nemeč, lastnik opekarne in pe-

sestnik. Rajniki je bil izredno skrben gospodar. Zlasti je globoko ljubil zemljo in jo z vso pridnostjo obdeloval. Čeprav že ves slab, je še dan pred smrtjo šel v svoj vinograd. Svojo življenjsko moč je črpal iz globokovernega srca. Velicasten pogreb je izpričal, da je užival veliko spoštovanje v domači vasi in vsej okolici. Naj počiva v miru! Žalujemo iskreno sožalje!

CENE RASTEJO

Pri vseh življenjskih in gospodarskih potrebščinah se cene v zadnjih mesecih stalno dvigajo, pri nekaterih precej hitro. Meso je v Gorici v teh dneh poskočilo za približno 2 liri pri kilogramu; živa teža goveje živine se plačuje že po 5,50 lir. — Fižol stane v drobni prodaji okrog 6 lir. — Drva za kurivo so se v mestih od 18 lir za kvintal dvignila na 22 lir in čez. — Lesna kupčija v splošnem cvete, izsekavanje pa postaja že pustošenje in ne obeta nič dobrega. Po mnogih rebrih se kažejo že goličave in maloštevilni gozdovi se redčijo in padajo. Uničevanje našega skromnega gozdnega zaklada postaja že nevarno in lahko usodno. Ne vemo, kam bomo prišli, če naših kmečkih gospodarjev še o pravem času ne bo srečala zdrava zavest, da vabljive vsote, ki jih potegnejo za les, hitro kopnijo, lesovi pa počasi rasejo. Bilo bi grozno, če bi naši najpremožnejši predeli dežele radi kratkovičnega gospodarjenja zapadli obubožanju. — Vinske cene so tudi močno poskočile. V Brdih in v Vipavski dolini je cena na kmetih že prekoračila 2 liri za liter; govorijo že o 2,20 lirah. Škoda, da so vinske kleti že povsod skoro prazne. Kraški teran, ki ga je pa zelo malo, se še ni razgibal na trgu, imel bo pa gotovo visoko ceno, 3 lire liter bo najbrže že nastavna cena.

KMETIJSKI KONZORCIJ ZA JULIJSKO KRAJINO

(Consorzio agrario Giuliano), ki je imel svoj sedež v Trstu in je bil določen za vso Julijsko Krajino, se je po novem letu razdelil in je dobila vsaka dežela svoj pokrajinski konzorcij (Consorzio agrario provinciale). Dozdaj so se ti konzorciji bavili v prvi vrsti z dobavo umetnih gnojil, otrob in sličnih potrebščin. V kratkem bodo svoj delokrog še razširili.

ROPARSKI NAPAD

Idrija, februarja. — Ko se je pred dnevi pozno zvečer vračal domov načelnik okrajne hranilnice in posojilnice v Idriji Rafael Kobal, so ga v sami veži hiše, kjer je na stanovanju in kjer so tudi prostori posojilnice, napadli trije maskirani neznanci. Nekdo od napadalec mu je z revolverjem zagrozil, da mora molčati, medtem ko sta ostala dva stikala po njegovih žepih. Vzeli so mu denarnico in ključke, s katerimi so verjetno upali priti do hranilniškega denarja. Ker ga je nek napadalec le preveč pritislil, je Kobal nehote zavpil, kar je opozorilo ženo, ki je, videč nevarnost, pričela klicati na pomoč. Napadalec so jo nato naglih nog odkurili skozi zadnja vrata, skozi katera so se bili verjetno tudi vtihotapili v poslopje, in ni

za njimi nikakega sledu, čeprav so bili takoj alarmirani varnostni organi. Kobal je prepričan, da so napadalec domačini, ker jih je izdajal domači naglas, čeprav so tistih par kratkih besed izgovorili v italijanski. Ljudi je dogodek zelo razburil, ker se pri nas sličen slučaj še ni skoraj primeril.

VELIK NAČRT ZA MELIORACIJO IN OSUŠEVANJE

Trst, februarja 1940. — Italijansko kmetijsko ministrstvo je izdalo obširen načrt za melioracijo, kanalizacijo in osuševanje obširnih terenov v dosedaj pasivnih krajih, ki naj bi se realiziral v teku osmih let. Načrt predvideva poldrugo milijardo lir stroškov za ta obsežna dela. Pol milijarde je predvidenih za gradnjo kmečkih vodovodov, ena milijarda pa je potrebna za osušitev in melioracijo zemljišča na površini pol milijona hektarjev. Pri teh delih bo prišlo v poštev predvsem obširno močvirno zemljišče v Siciliji, ki ga hočejo izsušiti in preurediti za obdelovanje, izboljšati pa hočejo tudi puste predelne na Sardiniji, v Romanji in okrog Bologne. V to svrhu je predviden 180 km dolg kanal, ki naj bi iz Pada dovajal vodo v Romagno.

TRI ARETACIJE

Il. Bistrica, januarja 1940. — V tukajšnje zapore so pripeljali tri moške s Topolca, in sicer kovača Kirna Ivana, Čeligoja Jožeta, po domače Deželovega in Škoka Jožeta, po domače Blaževca. Prva dva Kirn Iv. in Čeligoj Jože sta bila konfinirana vsak na tri leta. Kirn je bil poslan v Potenzo, za Čeligoja ni znano kam. Skok pa je bil pridržan v bistriških zaporih.

UBOJ PRI DEKANIH PRED SODIŠČEM

Pred tržaškimi sodiščem se je končal proces proti Josipu Bossiju in njegovemu sinu Mariju, ki sta pred meseci umorila in oropala Kacijana Bertoka in ga vrgla v prepad v bližini Dekanov. Zaradi pomankanj dokazov je bil oče oproščen, sin pa obsojen na 19 let zapor, 1 leta po-

Ako hočete biti dobro in poceni postreženi obiščite

KROJAČNICO
LEOPOLD UŠAJ

V zalogi imam najmodernejše blago za moške in ženske!

GARMENDIA

4947

La Paternal

boljševalnice in 3 leta policijskega nadzorstva. Sodniki so upoštevali olajševalne okolnosti, da je bil sin z umorjenim sprt, da je duševno obremenjen in da ni umoril Bertoka zaradi ropa.

PREPOVEDANA DIVJAČINA

Trst, januarja 1940. — Z dekretom od 5. junija 1939 je prepoveda. na prodaja divjačine od 8. januarja dalje. Vsi trgovci in drugi, ki imajo hladilnike, so morali tega dne prijaviti deželnemu uradu za lov vso divjačino, ki jo nameravajo prodajati po tem času, kar jim je dovoljeno. Od tega urada so dobili posebne znake, ki jih morajo pritrčiti na vsakega divjega zajca, srno itd. zaradi videnca. Prekršitelji tega dekreta so navadno kaznovani z denarnimi kaznimi od 100 do 2000 lir.

POROKA IN SMRT ISTEGA DNE

St. Peter na Krasu, februarja. — V bližnjem Kalu se je na pustno soboto dne 3. februarja t. l. poročila Marinčič Fanika z Ivanom Jankovičem, tudi doma s Kala. Takoj po priходу iz cerkve je izdihnil nevestin stari oče Tone Marinčič v visoki starosti 94 let. Pokojnik je bil daleč na okoli znan in priljubljen zlasti radi pripovedovanja zanimivih zgodb iz svoje davne mladeniške dobe.

DOBRA KONJUNKTURA TRGO. VINE Z LESOM

Trnovo, februarja 1940. — Kakor vsemu, je tudi lesu in lesnim proizvodom cena izredno poskočila. Če ne bi bili naši kmetje takoj po svetovni vojni izsekali svojih gozdov, bi danes našli v njih "zlato Ameriko" saj dobi danes naš kmet za voz jelovih hlodov cca. 600.— lir. Povpraševanje po rastočem, sekanem in rezanem lesu je v dneva v dan večje.

Pred kratkim je uprava veleposelstva princa Waldenburga priredila dražbo za prodajo velikega kompleksa jelovega rastočega lesa. Zanimanje za dražbo je bilo izredno veliko, tako tudi število interesov, zato nič čudnega, če je uprava prodala kubični meter jelovine na panju po 280.— lir! Les je izdral lastnik tovarne za predelovanje lesa v Koritnicah, ki je tudi takoj pričel z izsekavanjem gozda.

Nekako istočasno je domačin, industrijalec Viktor Tomšič iz Il. Bistrice kupil v državnih gozdovih večjo količino lesa na panju, in sicer jelovega, ki ga je plačal celo po 290.— lir za kubični meter! Toda kljub dobri konjunkturi je bil industrijalec Tomšič primoran pred časom odsloviti večje število delavcev, ker je radi izrednega mraza nastal v vsem prometu velik zastoj, ki je o viral tudi delo v gozdovih in po tovarnah.

MILIJONSKA ŠKODA POVZRO.

CENA PO BURJI IN MRAZU

Trnovo, februarja 1940. — Letošnji mraz nikakor ni hotel prenehati. Zadnji sneg je pobelil strehe še v nedeljo 18. februarja ponoči, silna

burja pa je odnašala zapadel sneg in celo zemljo z njiv v zatišja na kupe. Le najvažnejše poti med okoliškimi vasi so toliko očistene snežnih zametov, da so bile za silo prehodne, po ostalih pa je še danes promet zastal. Vendar ta sneg, burja in mraz ne pomenijo nič, napram burji in mrazu, ki sta razsajala pri nas v sredini januarja. V Trnovem, kjer pravijo, da ima burja svoje gnezdo in v Il. Bistrici, je burja povzročila celo razdejanje. Zlasti v Trnovem, kjer je podrla stavbo z garažo in pokopala pod ruševinami tovarni avto, odkrila hiše in tovarniška poslopja, rušila dimnike, barake, je povzročila ogromno škodo, ki jo uradno cenijo na dva milijona lir.

LJUDSKA POSOJILNICA V TRNOVEM

Trnovo, februarja 1940. — Ljudska posojilnica z neomejeno zavezo v Trnovem je bila ustanovljena leta 1894, v likvidacijo pa je prešla 29. aprila 1923 in zgleda, da bo končno likvidirana, kajti da bi se vzdržala ali preosnovala ni že zdavna nobene upanja več. Ob vstopu v likvidacijo je sicer likvidacijski odbor naprosil merodajne činitelje za državno podporo, a brez uspeha. Koncem l. 1932 je znašala pasiva posojilnice cca. 900.000.— lir, aktiva pa cca. 500.000.— lir, deficit 400.000.— lir je bil deloma krit z raznimi garancijami, 18.000.— lir pa so morali kriti združni člani in je padel na posameznika znesek cca. 700 lir. S tem zneskom bi člani, poleg svojih deležev krili primanjkljaj. V osmih letih likvidacije pa so očitno nastali novi stroški, baje znaša ponovni deficit čez 200.000.— lir kajti trdovratno se razširja govorica, da bodo morali bivši člani posojilnice prispevati v kritje likvidacijskih stroškov vsak po cca. 600.— lir.

TEŽKA NESREČA ZARADI VOJNEGA STRELIVA

Gorica, februarja 1940. — Na Kalvariji je 45-letni kmetovalec Peter Tonut iz Ločnika našel veliko granato, ki jo je hotel izprazniti. Zaradi premajhne previdnosti je pri tem prišlo do eksplozije, ki je zahtevala kar tri človeške žrtve. Peter Tonut in njegov sin, ki je pomagal očetu pri nevarnem delu, sta bila takoj mrtva. Nekega drugega 19-letnega mladeniča, ki je bil za časa eksplozije v neposredni bližini, pa so kosi granate ranili po vsem telesu, tako da zdravniki niso mogli upati v njegovo rešitev.

FOTOGRAFIJA "LA MODERNA"

VELIK POPUST PRI FOTOGRAFIRANJU

Ne pozabite

FOTO "LA MODERNA"

S. SASLAWSKY

Av. SAN MARTIN 2579

Telefon: 59-0522 - Bs. Aires

Kavarna in pizzerija

Razna vina — Vsakovrstni likerji in vedno sveže pivo.

Rojakom se priporoča

PETER FILIPOVIČ

WARNES 2101 esq. Garmendia

U. T. 59 - 2295

La Paternal

Bs. Aires

AKO HOČETE BITI ZDRAVLJENI OD ODGOVORNEGA ZDRAVNIKA

zatecite se k

Dr. A. GODEL

AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE PO FRANCOŠKIH IN NEMSKIH NAČINIH KRVNE IN KOŽNE BOLEZNI

ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNO

Že ske bolezni, bolezni maternice, jajčnika, prostata in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ZARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

Sprejema se od 9 do 12 in od 15 do 21 ure.

GOVORI SE SLOVENSKO

CALLE CANGALLO 1542

SLJIVOVICA

ŽGANJE

PELINKOVEC

VERMUT

Zlatko Badel

Avenida Maipú 3146-50 Olivos F.C.C.A.

U. T. Olivos (741) - 1304

DOLJENJA VAS PRI SENOŽEČAH
Iz neznanega vzroka je pričelo goreti v ljudski šoli. Na kraj požara so prihiteli domačini, ki so po nekaj urah pogasili nevaren požar.

UMRLA NAJSTAREJŠA TRŽAČANKA

Trst, februarja 1940. — Te dni je umrla najstarejša Tržačanka Ana Renko vd. Ohor, stara 103 let. Zadnji mraz jo je spravil v posteljo, k temu se je pridružila starostna iznemoglost, kar ni mogla več prenesti in je pretekli teden preminula. Pred 3 leti (t. j. 1936) je v krogu svojih sorodnikov praznovala v vselem razpoloženju 100-letnico rojstva. Seveda je bil to praznik za vso okolico in sosedje so ji prav srčno želeli, da bi vsekakor še mnogo let. Za domače pa je bila to prava družinska in rodbinska svečanost. Pokojnica je stanovala na vrhu Škorkole v lopi v mali hišici obdani s cvetjem. Do zadnjega je bila vesela, njene oči so bile nenavadno žive, dokler ni zaradi letošnje krute zime ta živahnost izgubila.

Pokojnica je bila po rodu Idrijčanka in je prišla v Trst v svoji rani mladosti l. 1850. torej pred 90 leti. Takrat je bilo tržaško mesto šele v povojih. Z zanimanjem je pripovedovala, kako so takrat bile ulične svetiljke še na olje.

Leta 1871 se je poročila z Viktorjem Ohorjem, uradnikom na trgovskem sodišču, a že l. 1907 je postala vdova. V zakonu je imela 3 sinove, ki pa so že vsi pomrli. Zadnji sin ji je umrl l. 1917.

DROBNE VESTI IZ NAŠIH KRAJEV

Trnovo. — V Trnovem pri Il. Bi. strici je v marcu umrla komaj 46 let stara trgovka Hrvatina Lenčka, let stara otrok. Pokojna, ki je bila rojena na Premu, je že 15 let bolezni za boleznijo na črevesju in je te dneve podlegla.

Trst. — Luciji Smokovičevi je zgorel senik s 100 stoti sena. Poklicani gasileci niso mogli rešiti senika in sena, vendar se jim je posrečilo, da se ni požar razširil na druge objekte. Škoda je 4500 lir.

Trst. — Umrla so: Jakob Tavčer star 82 let, Mihael Zadnik 46, Slatnik Rudolf 36, Marija Hafner vd. Bitner 72, Marija Repine vd. Mule 74, Zatež vd. Buhak Elza 46, Čok Ivan 45, Jeršan Ema 76, Radovič Blaž 53, Mulič Josip 43, Vavčer por. Pinec Frančiška 75, Boškin Anton 76, Vlahovič vd. Čipčič Ivana 66, Markelj Andrej 61, Komar Lavra 19, Križanovski Karl 65, Cerkenik Josip 80, Sternat vd. Matijašič Uršula 80, Župančič Anton 67, Ivan Piščanec 85, Maksimilijan Brus 42, Marija vd. Mihalič roj. Perac 65, Tereza Grum vd. Jermonič 62, Ivan Krazevec por. Jermonič 62, Ivan

Slov. Babica

FILOMENA BENES-BILKOVA
Ordinira od 9 zjut. do 9 zvečer
LIMA 1217 — BUENOS AIRES
U. T. 23 - Buen Orden 3389

ZOBOZDRAVNIKA

DRA. SAMOILLOVIĆ
de Falicov in
DR. FELIKS FALICOV
Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure.
DONATO ALVAREZ 2181
U. T. 59 - 1723

Rojaki

Predno si naročite obleko
OBIŠČITE
KROJAČNICO
Cirila Podgornik
ki vam nudi najboljšo postrežbo v vseh ozirih in ima v zalogi veliko izbero vzorcev za pomlad in poletje
CENE ZMERNE
TINO GASTA 5231
Villa Devoto

Krivičič 49, Alojzija Krašna por. Lovrenčič 31, Marija Juglić vd. Čok 74, Znidaršič por. Šepič Marija 62, Sulčić por. Tretjak Lucija 46, Trampjuš Alojz 71, Zlindra vd. Kastelie 78, Grinovec por. Križaj Josipina 68, Travnik vd. Rožman Margareta 72, Živic Ivan 73, Bratuž Andrej 78, Premrou Frančiška 87, Černigoj Franc 60, Kodrič vd. Proft Antonija 67, Radovič Ernest 65, Klaužar vd. Azaher Tereza 88.

POMANJKANJE POSTELJ IN PROSTORA V LJUBLJANSKI BOLNIŠNICI

Huda nadloga je Slovincem ljubljanske bolnišnice, kjer v nekaterih oddelkih ni niti toliko prostora, da bi vask bolnik mogel ležati na svoji postelji, ampak morata po dva ležati na eni postelji. Med tem pa stoji prazen novi giruski paviljon, ki ga je bila zgradila banovina. Toda država ni dala denarja, da bi ta paviljon opremili. Zdaj pa je vlada vendar sklenila, naj minister za socialno politiko, ki bolnišnica spada pod njegov resor, nakaže za potrebe ljubljanske bolnišnice poldrugi milijon dinarjev. Tako upamo, da bo letos tega škandala konec, čeprav bi ljubljanska bolnišnica, pa tudi mariborska in celjska, bile potrebne še večjih podpor.

SESTANEK ZASTOPNIKOV KMETIJSTVA

V Beogradu je bil v ministrstvu pretekli dnevi sestanek zastopnikov našega kmetijstva, kmetijskih zbornic in drugih, ki so se pogajali skupaj z zastopniki vlade ter industrije, kako bi bilo mogoče pripravljene ugoditi željam kmetovalcev, je bilo sklenjeno, da bo, če se ne sporazumejo, vlada sama določila ceno modri galici.

JUGOSLOVANSKA LADJA SE JE POTOPILA

Jugoslovanska ladja "Slava" od 4512 ton, se je potopila 26. marca na odprtem morju nasproti obale Walesa. Več članov posadke je bilo izkrcanih na obali.

ŽELEZNO RUDO ODKRILI V ŠIBENIKU

Ležišča dobre železne rude so odkrili pred dnevi v bližini Šibenika pri vasi Vilica. Že pred dobrimi sto leti so tam Francezi kopali rudo, toda pozneje so naprave propadle, pa se ni nihče več zanimal za rudnik. Zadnje tedne pa sta dva inženirja preiskovala stari zapuščen rudnik in ugotovila, da so v zemlji bogati skladi železne rude, ki je povrh vsega tudi dobre kakovosti. Tako so v zadnjem času odkrili v severni Dalmaciji že drugo ležišče železa. Nedavno so jo namreč odkrili tudi pri Pribudiču. Za novi rudnik se je takoj oglasila neka švicarska tvrdka in začela s poskusnimi izkopavanji.

POSLUŽUJTE SE PODJETIJ, KI OGLASUJEJO V NAŠEM LISTU!

Najnovejšo blago za leto 1940
SUPERLAN in CAMPER
dobite v zalogi v krojačnici

"PRI ZVEZDI"

Ugodno priliko nudim svojim
klijentom s plačevanjem na mesečne obroke. — Obiščite me in se boste sami prepričali

Cene nizke.
Za obilen obisk se priporoča rojakom

STANISLAV MAURIĆ
TRELLES 2642 U. T. 59-1232

MODERNA KROJAČNICA

Peter Capuder

izdeluje moderne obleke po zmernih cenah.

AYACUCHO 975 — BS. AIRES
U. T. 41 - 9718

"Koroški Slovenec" o slovenščini

"Koroški Slovenec" podaja nekaj misli o pomenu slovenščine in pravi med drugim: "Naša javna šola je nemška. S prvim šolskim dnem je naša mladina deležna izključno nemškega pouka. Svoje osnovno znanje si prisvaja samo v drž. jeziku. Tovrstno učno metodo, pri kateri se učitelj s prvo šolsko uro poslužuje dosledno samo enega, učencem bolj ali manj tujega jezika in se prav nič ne naslanja na učenec poznano materinščino, ocenjujejo moderni nemški vzgojitelji kot najuspešnejši način jezikovnega šolanja. Mi smo spet skromnega mnenja, da je znanje državnega jezika za vse državljane Velike Nemčije nedvomno nujno potrebno, a za mlado notranjo rast ni nič manj važno poznanje materinščine in njenih kulturnih zakladov. Nemške narodne manjšine, ki krepko vztrajajo na nemškem elementarnem pouku, pravilnost našega mnenja potrjujejo. — Zahtev po upoštevanju slovenskega jezika v šolstvu naše mladine ne bomo nikdar opustili. Tudi v bodoče ostanejo jedro naših kulturnih teženj. V kulturnem svetu je izpričana pravica otrok do zadostnega znanja materinega jezika. Načelno te pravice pač nihče ne bo kratil, komur je dobrobit mladega rodu resnično pri srcu. Znanje materinega jezika je predpogoj otrokove zdrave osebnosti. Znanje slovenskega jezika pa je hkrati velikega praktičnega pomena. — V naši veliki državi se v zadnjem času polaga velika važnost na to, da bi se Nemci učili slovenskih jezikov. Na nemških visokih šolah poučujejo velike slovanske jezike in že teknuje ruščina z angleščino. V nemških mestih se odpirajo tečajni za ta ali drugi slovanski jezik. Tudi ni slučaj, če nemške radijske postaje podajajo svoja poročila domala v vseh slovanskih jezikih. — Nam Slovincem je naš materni jezik položen v zibelko. Če tudi ga sedanja ljudska šola ne neguje, vendar polagajmo veliko, zelo veliko važnost na to, da se bodo naši otroci vsaj doma in v naših prosvetnih organizacijah učili lepe, čiste slovenščine. Tako jim posredujemo zaklad, ki jim zna biti nekoč zelo do brodošel in dragocen. Nikakor ni več čas za to, da bi se iz neke krajevne kratkovidnosti ali malomarnosti zadovoljevali z neznatnimi drobtinami neke "vindiš-špraha" ali z znanjem preprostega slovenskega narečja. Tako kratkovidnost in nemarnost bi se kedaj lahko bridko maščevali."

KADAR IŠČETE SLUŽBE

obrnite se na rojakinjo

Berto Cernič

DORREGO 1583 — Gs. Aires
U. T. 54 - 3588

Od koder že prideš k
DI FRANKU pojdi

RESTAVRANT

"La Corneta del Cazador"

RECONQUISTA 458

U. T. 31-5878 Buenos Aires
Prvovrstna kuhinja.
Domača in uvožena vina ter prava bosanska slivovica.

Krojačnica "Gorica"

Ako hočete biti vedno dobro in elegantno oblečeni, pridite v krojačnico "GORICA", kjer boste, vedno najbolje in po vašem okusu postreženi. — Imamo na razpolago tudi prvomodne srajce in kravate ter druge moške potrebščine.

Franc Leban

WARNES 2191 Bs. Aires
Nasproti postaje La Paternal

MURVE BODO SADILI NA KOROŠKEM

Koroški deželni svet je odredil, da morajo vse šole, ki se nahajajo nad 500m nad morjem, v letošnji pomladi nasaditi vsaj 500 murvinih mladik. Tako naj bi bil položen temelj za gojitev sviloprejk, katerih bube služijo za dobavljanje naravne svile.

TEŽAVE JUGOSLOVANSKEGA UVOZA IZ ITALIJE

Jugoslovanski uvoz iz Italije, prihaja v vedno težje težave. Zaradi tega je bil z jugoslovanske strani stavljen predlog, naj bi se ukinil klirinški plačilni sistem. O tem bo razpravljala stalni jugoslovansko-italijanski odbor v Rimu. Težave niso samo z uvozom bombažnih produktov, temveč je Italija postavila za lan 80 odstotkov višje cene, kot so na svetovnem trgu. Za neke vrste gumija zahteva celo 150 din za kg. dočim je na Angleškem trgu tak gumi po 40 din. Italijanska cena je torej za 275 odstotkov višja kakor cene na svetovnem trgu. Poleg tega zahtevajo italijanski izvozniki pri svojih dobavah, da je del blaga plačan v kliringu, ostalo pa v prostih devizah. Zaradi tega so mnogi jugoslovanski uvozniki stornirali zaključke.

SLOVENEK PRVAK V TEKU

Slovenec Kotnik je bil prvi pri balkanskem teku čez drn in strn v Carigradu. Dosegel je 24:40,4 točk.

TUDI TUJI GRADBENIKI SO SE UDELEŽILI RAZPISA ZA IZDELAVO NACRTA ZA BEOGRAJSKO OPERO

Veliko tujih gradbenikov in strokovnjakov se je udeležilo razpisa za izdelavo načrtov za novo zgradbo beograjske opere. Komisija, ki je očejevala načrte, je priznala prvo nagrado 75.000 dinarjev skupini šest italijanskih inženirjev, ki so imeli v družbi tudi gledališkega strokovnjaka. Drugo nagrado v enakem znesku sta dobila dva zagrebška inženirja, tretjo nagrado pa trije nemški inženirji in dva belgijska inženirja. Med ostalimi nagrajenimi delili je več ameriških in tujih del ter izdelkov beograjskih inženirjev. Vse osnutke bodo razstavili, da si bo mogla javnost ogledati načrte za novo veliko beograjsko opero. Končno odločitev, po katerem načrtu se bo opera gradila, pa si je pridržal tehnični oddelek gradbenega ministristva.

VELIK PADEČ IZVOZA BOKSITA

Izvoz boksita iz Jugoslavije je lani močno padel in sicer skoro za tretjino. To pomeni, da je dobila država za 18 milijonov tujih deviz manj kakor leto poprej. Naša država spada med prve proizvajalce boksita, saj ima bogata ležišča v Dalmaciji, Bosni in Črni gori. Najrajši ga je doslej kupovala Holandija, ki velja v Evropi za največjega izdelovalca aluminija. Ko pa je nastopila jeseni vojna, je izvoz boksita začel pojenjati navzlic dejstvu, da porabijo v vojni aluminija več kakor v mirnem času. Posebno letalska industrija rabi ogromno aluminija. Ker so bila ležišča boksita pri nas zelo blizu morja in ker je bil prevoz po morju cenejši kakor pa po železnici, so šle pošiljke velike noma po morju. Z nastopom vojne pa so se povišali prevozniki stroški na ladjah zavoljo drage nafte, povišanih mezd mornarjev in zaradi večjega vojnega rizika. Nastopilo je tolikšna podražitev pomorskega prevažanja, da se je skoro izenačila s prevozom na železnici. Edina cene-

na prevozna pot ostane odslej Donava, toda ta lahko služi samo za prevoz boksita v Nemčijo.

OBČNI ZBOR JUGOSLOVANSKEGA LLOYDA

Največja jugoslovanska ladjarska družba "Jugoslovanski Lloyd" je imela svoj občni zbor nedavno v Splitu. Družba je imela lepe dobičke do izbruha vojne. V prvih dveh tednih vojne se je trgovina ojačila, kasneje pa je zastala. Družba je izgubila tudi eno ladjo, ki se je bila potopila zaradi mine ob angleški obali. Kljub vsemu temu pa vzdržuje družba še vedno redno mesečno prognozo Južne Amerike, večina njenih parnikov pa vozi po daljnjih oceanih in se le po dolgi plovi vračajo v domovino. Promet s turističnimi ladjami je morala družba ustaviti, ker pač turistov v naše kraje ni več. Družba bo končno razdelila med svoje delničarje po 40 din dividende na delnico.

V LJUBLJANO NA VELESEJEM OD 3. DO 8. JUNIJA!

Kakor že druga leta se je goriškemu potovalnemu in turističnemu uradu R. Appiani tudi letos posrečilo dobiti od pristojnih ministrstev dovoljenje za zlet iz Gorice na velesejem v Ljubljano. Vest je vzbudila splošno zadovoljnost in se bo gotovo prigrisalo toliko udeležencev, da bo potreben poseben vlak. Tudi trgovci in obrtniki iz sosednjih pokrajin: Trst in Videm, bodo lahko obiskali ljubljanski velesejem. Da olajša obisk je ministrstvo za notranje zadeve dovolilo izletnikom osehni potni list po znižani pristojbini. Potovanje na velesejem v Ljubljano in nazaj stane 98 lir. S tem zneskom so poravnani stroški za osebni potni list, za konzularni vizum in za vožnjo. Posebni vlak bo odpeljal iz Gorice 3. junija zjutraj preko Podbrda in se bo vrnil dne 8. junija. Ustavil se bo na postajah Anhovo, Kanal, Sv. Lucija, Podbrdo. Prijave za izlet sprejema potovalni in turistični urad R. Appiani (Ufficio Viaggi Appiani) v Gorici. Vsak udeležene dobi, ko se prijavi, potrdilo, da hoče obiskati ljubljanski velesejem. S to izjavo se potem zglašuje na občini in vloži prošnjo za potni list. Pri tej priliki izletniku ni treba plačati nikake pristojbine za potni list, kajti ista je že zapopadena v znesku 98 lir, ki ga je vplačal kot skupno pristojbino za izlet.

Ana Chrpova

Slov. babica

dipl. v Pragi in Bs. Airesu, z večletno prakso v praški porodnišnici ter v tuk. bolnici "Rawson", se priporoča vsem Slovincem. Sprejema pensionistke iz mesta in z dežele v popolno oskrbo. Cene izredno nizke. Postrežba prvovrstna.

ENTRE RIOS 621

U. T. 38, Mayo 8182

RESTAVRACIJA

"PRI ŽIVOU"

kjer boste postreženi z dobrim vinom, pristnim pivom in vedno svežo domačo hrano. Prostor pripravi tudi za svatbe.

Rojakom se priporoča lastnik

EMIL ŽIVEC

Osorio 5085 — La Paternal

KLINIKA ZA VSE BOLEZNI

RAZPOLAGA Z 10 SPECIALIZIRANIMI ZDRAVNIKI ZA VSE BOLEZNI

Za venerične bolezni, spolne bolezni, bolezni krvi, splošno slabost, razpolaga klinika s posebnim konzultorijem, kateri se nahaja pod vodstvom poznane specialista za navedene bolezni. Imamo zdravnike specialiste za bolezni na pljučah, obisk, jetrah, želodcu, živčevju itd.

Rayos X, Analisis

Zdravniški pregled za vsakovrstne bolezni \$ 3.—
Ordiniramo: od 9—12 in 15—21. V nedeljah in praznikih od 9—12.
GOVORI SE SLOVENSKI
SUIPACHA 28

Na Fajtovem hribu...

Drdrali smo čez Kras. Gibena moderna litorina nas je peljala. Ima samo en voz, kvečjemu dva. Navadna naglica 70—85 km na uro. Dima nič, sedeži mehki, vse snažno: le en vtis te kar ne more pustiti: Na ovinku se bomo prevrnili...

Dutovlje. Prej Dutovlje-Skopo. Tega je 35 let, ko so gradili železnico in sta se borili obe občini za ime postaje. Uprava drž. železnice je rešila zadevo tako, da je ugodila obema z imenom Dutovlje-Skopo. Danes se je pa vstopila občina Skopo v Dutovski, in na postaji čitaš le še ime Dutogliano. Dutovska postaja! Kaj se je godilo tu med svetovno vojno! Gledali smo kar cele gore vojnega materiala, desk, žice, tramovja, zabojev, krdela živali, celo vrsto pekarn, ki so bile znane takrat le pod imenom Pekera (Bäckerei). Tu je bil odep vojne železnice (Feldbahn), še zdaj stojijo v dolini Hermana Hribovega orjaški podstavki cementnega mostu, po katerem je odhajala ta železnica proti Kostanjevici. Po cestah okoli postaje in dalje proti Dutovljam prahu do gleznejev, oziroma ob dežju toliko blata, da si ga moremo sedaj komaj predstavljati, po njem pa odhajajoči bataljoni, trudni in premočeni, molčeči in obloženi, da jih mehki človek sploh gledati ni mogel. Odhajali so v bobnenje na spodnjem Krasu, naslednji večer pa smo jih že spet videli pred duhovsko bolnišnico na nosilih: pravkar so jih pripeljali. Eden je bil brez roke, drugi brez obeh nog, slepi nečloveško raztrgani. Ne gre mi izpred oči oni rezeve: obe roki in obe nogi mu je odtrgalo, glavo je imel vso razbito, povsod sama ilovica in obveze, le eno oko je menda še buljilo topo v me, kolikor ga ni zemlja pokrivala...

"Vi ste že zopet tu? Odkod?"
"S Fajti hriba."
"In vi?"
"S Kostanjevice..."

"Jaz pa iz — pekla! Gospod zdravnik, zabodite me, končajte me, ne morem več..."
Oči je stiskal pred menoj od groznih bolečin in žeje, noga mu je pa ležala v naročju.

Dutovlje. V tistih strašnih poletnih večerih 1915, 1916 in 1917 smo sedeli na Rusi zemlji in smo gledali nemi tja proti Fajtovemu hribu: gremelo je tako, da nisi sploh čul presledka, v zraku se je pojavljalo tam doli tisoč kresnic, sami šrapneli razstrelki, vmes bliski težkih granat in migljanje reflektorjev, jasno smo slišali rezke poka min, ki so pretresali zemljo... Samo tu pa tam je kdo vzdihnil: In tam doli je naš Janez, tam na Grmadi je naš Tate, Bog ve, če je še živ... Pa se je oglašil že stari Miha, počasi je govoril, moder je bil: "So bili res potrebni malo šibe ti fantiči, so bili res potrebni, človek jih ni mogel več krotiti... ma, kar je preveč, je preveč..." in solza mu je kanila iz očesa.

Štanjel. Značilna vas! Mrzla in zračna, stara in upoštevana, svoj grad ima na zahodni strani, ki ne dosega sicer po mogočnosti rihemberškega, vendar pa je grad... in misliš ob pogledu nanj na žalostno zgodovino tlačenstva in pesti, ki so se dvigale proti tem stavbam, bolje rečeno proti gospodarjem teh gradov. Zdaj je v njem županstvo, in pa precej praznih sob. Štanjelski zvonik prečudne oblike. Konica je podobna "štoku" eukra iz starih dobrih časov.

Desno ob štanjelski postaji vidimo prvo vojaško pokopališče. Grob za grobom, sami trpini, ki so tako žalostno končali svoj zemski hod, daleč od svojih, daleč od doma.

Predor, za njim hitro drugi, na

vzdol gremo, padamo s Krasa proti braniški dolini. Litorina tega ne a-poštevata, naglost ista, nehoti stopimo do motorista: Pozor, da se ne "zatomoliramo" čez nasipe v braniško dolino, eh! Samo pogledal me je z junaško brezskrbnostjo: "É garantito", bodite brez skrbi, se ne bomo, in se je nasmehnil.

Pod nami Spodnja Branica. Oho, novo šolo ima, pa še kako lepo! Vsak trg bi bil ponosen nanjo. Ob šoli pokrita in proti nam odprta lo-pa za telovadbo in drugo. Skoraj da se tam zadaj stojeca Marijina cerkvice nekam sramuje, češ nisem več prva in največja, vsaj po zunanji lepoti ne...

Tam gori višje: **Svino.** Kako bi neki razložil Jože Ivanov iz tomajškega Križa to ime? Nam se zdi to... prav lahko... pa, ne prikaži se potem pred očeta Gruntarja z njegovo... briškolo in harmoniko. Bi slabo opravil!

Rihemberk. Rihembergo čitamo na postaji. Joj, kaj dela je dala ta postaja! 15 m skale vsaj so morali sestreljati in odvoziti, da so postavili tja tole postajo. Vsa je v osovju, neprijetna je. Nad njo pa mogočni grad rihemberški, menda eden najlepših v deželi s svojim velikim obzornikom. Moško je zamišljen ta velik, človek bi ga občudoval, ko bi ne poznal njegove žalostne zgodovine...

Tam na nasprotnem gročku, prek sonca je farna cerkev. V njej je stopal na prižnico in pred oltar mehki naš goriški slavček Simon Gregorič. Tu je spenil svojo nesmrtno: "Pod trto bivam zdaj", tu je vzdihoval po svojih nepozabnih planinah: "Nazaj v planinski raj!" Ko bi ga mogli le enkrat slišati, draga gospoda Šimna! Kako mehko, boječe in pristržno božajoče je govoril in molil on v tej cerkvi... In pa še one čudne reči pred 10. leti v tej župni cerkvi... Ko je zašumelo po vsej Vipavi in po Krasu o čudežnih prikazovanjih v rihemberški farni cerkvi...

Prvačina. Smo v dolini. Pogled nam gre na drugo stran, na Gradišče, mirni Gregoričev dom, kjer so mu v molku krvavele in se le počasi cečili skeleče rane, zadane mu po prestrogih kritikih.

"Vidiš ono-le veliko hišo tam dol na levi?" "Vidim." "Tam mimo smo šli v ogenj. Ponoči. Vedno bolj tihi smo bili. Preden smo prekorčili onile hrbe tam gor, so nam rekli: Wortloss weiter und Feuer einstellen! (Od tukaj dalje vsi tihi in Bog varuj prižgati si cigarete!)" "Ste se kaj bali?" "Da in ne, ampak onemeli smo pa vsi in nekaj topega nas je vse prevzelo."

Volčja draga. Izstopimo. Prijazni strojniki se nam nasmehne kakor bi se hotel pohvaliti, da nas je srečno pripeljal. Prijazno nas ogleduje: "Dove si va?" (Km?) "Sul Fajti!" (Na Fajtov hrib.) "Buon viaggio e... odo di sotto, eh!" (Srečno in varujte se!)

Most čez železnico. Še ima znane, nja vojne. Na več krajih je zakrpan. Ta je kaj videl ona krvava leta svetovne vihe! Par sto metrov desno od nas so bili že strelni jarki tja poševno proti Biljam in od tam gor čez Fajtov hrib. — Razpotje. Gremo na Renče ali na Bilje? Fanta, ne izgubljam časa! Moramo prehoditi Fajtovo morišče, vse obronke proti Kostanjevici, Lipo, Šnrbino, Komen in vse peš tja do dutovske postaje. Pojdimo na Renče!

Renče. Prva vas, ki je bila skoraj vsa sesuta. Hiše kažejo po večini novo lice. Še povsod znamenja vojne. Na zavite železne kline žičnih ovir se naslanja zdaj vinska trta, bodeča žica — žalostnega spomina! — zapira zdaj vrzelo, granatna patrona je

lična cvetlična vaza na oltarju Gospodovem tako dobro kakor na kuhinjski pogrzanjeni mizi.

Pred župno cerkvijo. Vstopimo. Svetla je, prijetna, snažna (vsa nova).

"Ti, fantič, kje je župnišče?" "Al" gremo tudi tja?" "Človek! Kdo bi pa mogel iti skozi Renče, ne da bi se oglašil pri očku Pipanu? Ko čuješ ime Renče, misliš, na g. Pipana. Boš videl! Bog daj, da bi ga le doma našli!"

Župnijski urad. Ura, nekaj slik po zidovih, nekaj miz, shedula Unije, na mizah pisalo orodje, nekaj svinčnikovih "čikov", v kotu dežnik in nekaj palic, na častnem mestu slika nove maše nečaka Ladota, povsod tista značilna patriarhalnost naših častitih župnišč... Pa matice v kotu, zenica naših duhovnikov.

"Ja, kam pa ti? In ta dva s teboj?" "Veš kaj? Prvič, tebe pozdravit, drugič boš dal en "kikiriki za oprat lor" (frakelček) in tretjič, gremo na Fajtov hrib..." "Ja, za božjo voljo, kaj boste pa gor iskali, anti ne pamesti? Gor je še nikdar ni bilo!" "Čuj Pipan, si bil že gor?" "Bil! Enkrat sem bil že gor, odkar sem živ in mrtev in še takrat so me moji dunajski gostje in še posebno šebedrave dame med njimi prav prisilili, da sem šel..." "Dragi Pipan, ta-le se je pa gor boril za domovino..." "In potem pa še hodi-te gor, na to Kalvarijo naše krvi! No, vas bom pa malo spremil, če že hočete ra vno iti."

Pri izhodu nas pozdravlja prijazen kuhinjsko osebje. Nekaj kipov si ogledujemo, pa nas gospod prenihti: "Veste, so iz stare cerkve, so jih hoteli zavreči, pa naj bodo rajši tukaj. Tile so videli in slišali kaj tista leta, ki jih Bog več ne daj!"

Počasi stopamo mimo renških hiš. Izza oken in vrat radovedni obrazi, po poti nam prihaja nasproti punčka.

"Hvaljen Jezus!" — "Amen na veke. Tončka, kako je s teto? Je boljša?" "Je boljša", odgovori dekletce in gleda zaupno na svojega krstitelja in veroučitelja. "Pozdravi jo, veš, in ji povej, da jo pridem obiskat." "Hvala, bom", odgovarja dekletce že za nami. "Ja fantje, tu gor je bil prvi pekel. Kar naenkrat smo prejeli ukaz: Vsi proč! Avgusta 1916. Samo nekaj ur časa, da smo se pripravili. Kakšni prizori, kaj vzdihov in nepopisnih občutkov, bilo je, kakor da bi bilo leglo čelo okrog naših src. Prvi dan do Rihemberka, potem pa naprej v prognanstvo..." "Ti, si šel z njimi?" "Seveda, šel sem med zadnjimi iz vasi, vse sem pustil tukaj, le najpotrebnejše smo pobrali." "In matice?" "Matice sem pa poslal že naprej, saj so to najdragocenejša stvar, vedel sem, da se bo to gotovo prej ali slej zgodilo..."

Udarili smo jo desno navkreber po travi. Visoko nad nami vidimo gručo ljudi, ki gledajo radovedno na nas, še višje drugo gručo in prav na vrhu hriba so tudi človeške postavave.

Kaverna. "Gremo noter?" "Se ne splača, tudi je že polzasuta in bomo dobili še marsikatero priliko za to..." Poglejta, tu gori je druga, tam že tretja, četrta. Kjerkoli vidiš kupček belega zmlatega apnenca, vedi, da je zraven kaverna. O, ekrazit, ta je delal! Sam pesek smo nosili po eksplozijah iz teh vrazjih lukenj!

Staro železo iščejo...

"Oče, kaj delate?" "O, Bog daj, saj vidite, železo iščem, a kaj, ko je že vse 20-krat prekopano in n preiskano! Od vojne sem se martramo po tem hribu. Mnogo 100.000 lir železa smo že odnesli s Fajtovega hriba, zdaj samo še repkamo..." "Ga do-bite še kaj?" "Malo, prav malo! Nekaj kilogramov na dan, nekaj lir žornade mi pride vsega skupaj, pa upamo vedno na več. Če se primeri,

da zadenemo na zakopano "prése" (granato), se to danes bogato izplača!" "Pa se ne bojite, da vas raznese?"

Mož se nasmehne. "Bi ne bil prvi, ne zadnji..." Prav isti hip se nam zdi, da se je zamajal hrib pod nami: z vrha Fajtovega hriba je zadonel silen, grozanski pok in temu sledeče žvižganje po zraku. Zbledeli smo zaradi tega nenadnega silnega vtisa. Pogledamo gor: velik oblak črnega, umazanega dima se je dvignil v zrak... "Kaj je to?"

Mož se nam nasmehne: "Ne bojte se, nič hudega! Granato so našli in so jo razstrelili. Imajo srečo!" "Je prav, pa ni to nevarno?" "Je in ni. Imamo veliko prakso pri takih operacijah. Kaj sem jih že tako razparal..." "Kako pa naredite to?" "Na granato denemo nekoliko ekrazita, jo dobro založimo, zažgem in stečem proč. Ta eksplozija jo razpoči, drugo napravimo sami." "Koliko robe ste nabrali danes?" "Pol kilograma železa, nekaj šrapnel-skih kroglic, malo bakra, na drugo pa upamo..." "Dobro srečo, očka, varte si kožo in Bog vam pomaga, da pridete še danes do debelega, močnega "preseta"..." Pa še rajši onega v hlevu..." "Bog daj in hvala za voščilo, kam pa čam vi drugi?" "Gremo na Fajti hrib... gledat, da bi ga kupili..." "Veste kaj? Še malo počakajte, pa vam ga damo ee-lega za dve liri. Več ne bo vreden!"

Tod je tekla rdeča kri...

"Poslušaj, kaj je neki ta črta, ki gre gor po strani? Vidim, da je prekopana, spet zasufa in prerastla."

"To? Aha! To je dovodnik, takrat smo jim rekli Laufgraben, ki se je zlivaj v prvi strelni jarek. Po tem jarku je hodilo ubogo ljudstvo v to prekleto mesnico. Ga ni bilo narodo v monahiji, čigar fantje in možje bi ne bili vzdihovali po tem le rovu. Tod so nosili v prednjo črto žive, strelivo, vodo, pošto, sploh; to je bila žila dovodnica za vse potrebno tega dela fronte, odvodnica pa za pobite in razbite žrtve. Ko pridemo na prostor, kjer sem jaz preživel 6 mesecev, vama bom to še bolj natančno opisal."

Tam le dol, glejta, tisti rtič, tam je šla fronta čez tisti kostanjev gozdič po vasič Spacapani in čez reko Vipavo in dalje na Vertojbo. Joj, kaj je bilo tukaj grmenja in ropotanja in peklenkega treskanja. Še zdaj se mi zdi, da čujem rjovenje množice ob nečloveškem klanju, ki se je tod vršilo..."

Tod je šla avstrijska fronta, tain-le gor pri tisti rešilici pa nasprot-na. Stopamo višje. Vse prekopano, vse prevrženo. Hoja je vedno težja. Zemlja čimdalje bolj izginja, pod vrhom doline med Fajtom in Debelim vrhom na p revalu hriba je že samo kamenje. Sam razpaljen, režeč se apnenec, stokrat prebrnjen, stokrat razbit, oster, da bi lahko rezal z njim.

Poglejta ta črna znamenja po paneneu. To so udarci evinčenk. Skoraj vsak kamen je zaznamovan, in sicer tako, da ne bo mogel dež nikdar sprati več teh svinčenih poljubov yloveškega sovražstva.

Kar ne moremo dalje. Predstavljamo si 14-mesečno trpljenje množice na tem prostoru v dežju, v vročini, v lakoti, v mrazu, v ranah in v mrtvaškem hropenju. Povsod divje razmetan gruč, v njem večje udrti-ne zadetkov težkih granat. Iz samega kamenja je zrastle rešilica, že kot pest debela. Visoko nad nami je vrh Fajtovega hriba, kjer je pred četr ure zagrnelo. Ga obidemo, ker naš cilj je njegov rtič proti Kostanjevici.

Čez malo dolinico se dvigamo na levo: hrastičje, gabrovna, rešilica,

robida, trnje porašča ta kraj neizmernega trpljenja. Med trnjem zapazimo nenadoma dva otroka, fantka in punčko, ki nas začudeno opazujeta in se že ozirata, kod bi ušla.

"Sta sama?" "Ne, tud tata je to, koplje tle gori." "Kaj pa iščeta?" — Namesto odgovora pobere fantič s tal vojaško posodico in nam pokaže v njej nekaj železa, svinčenk in granatnih drobcev.

"Tukaj-le gor bo pa naš cilj. Še malo napora, pa bo! Dvigamo se po prevrnjenih pečinah, oprijemajoč se za gabrove veje, robida se nas prijemlje, krvavima, padamo po pecevu, smilijo se nam čevlji, ker je kakor bi hodili po nožih. Kdor se ne pozna Krasa, naj pride sem... Med skalami koščki železa, kot spomin na vojno viho... Stojim na vrhu rtiča. Pogled se mi odpira proti Lipi in dalje na vzhod proti Komnu, na jugu stoji Kostanjevica, še nižje Grmada in tam doli pa morje.

Vse povsod skalovje, vojaški prepereli pasovi, rjaste konzervne skatle, rumen smodnik, leseni ostanki razbitih bajonetov in pušk, tam zadaj pa kaverna ob kaverni.

Prilita, smo na mestu. Našem sem dovodnik od Lipe sem, zdaj se lahko orientiram: Glejta, tukaj je prihajal v strelni jarek, tukaj spodaj mora biti kaverna, počakajta! Res razvali nekaj skal in pokaže se luknja vhoda v podzemsko krtno naših ubogih fantov! Naprej! Preskočimo nekaj skal in naš tovariš se ustavi, ginjen, zamišljen. S prstom kaže prostor za skalo: Tukaj je bil moj prostor...

Tedaj je zazvonilo v Kostanjevici polodne. Onemeli smo se odkrili in smo moliti glasno Angel Gospodov in potem še očenaš za vse tukaj padle...

"Prijatelja! Kako lahko bi vidva tudi zame tukaj molila... Vsaj trikrat sem ušel smrti za las..."

"Veš kaj? Nič! Sedaj se moramo najprej malo okrepčati! Boš pravil potem dalje. Daj sem nahrbtnik!" Na treh skalah smo si sedeli nasproti. Ržene s fovečem rezan in kraški prst nam je prišel presneto v ko-rist.

"Zugsführer" Režek...

Tam za ono steno je bil moj brigada. Naša kompanija je segala od vznožja tega rtiča do vznožja glavnega vrha Fajtovega. Tu nasproti na sednjem grebenu proti zapadu pa so bili "sosedovi". Tukaj, glejta... ja, prav tukaj spodaj, kjer sedaj sedimo, je bilo križje ali kot smo tedaj rekli dekenga naših šaržev, med njimi je bil — oprostita, o mrtvih ni lepo govoriti z jezo, pa ta tukaj naj bo izjema! — med šarži je bil četovodja ali eugsfirer Režek.

Naš tovariš vstane, jeza ga popade, oči se mu zaiskirijo: Vesta, ta človek je bil zverina! Kaj sem pretrpel zaradi njega! Poslal me je na prednjo stražo tukaj doli, 20 m pred našo glavno linijo. Ko je videl moj zbledel obraz, se mi je brezsrčno zagrohotal: "Anti boš ja erknul, bo vsaj eden manj za menaž!"

Poslal me je po sodček vode na Material-platz, 500 m od tukaj. Prosil sem ga za pomoč, pa me je s kletvijo odgnal. Sem jo moral nesti pač sam na rami. Tako je bilo mrzlo, da so mi prsti kar odmrznili. Ko sem se vrnil, sem odložil sodček, pa so me prsti tako strašno zaboleti, da me je prešinila od vrha do tal skeleča neznoza bolečina: prsti so bili primrzli k sodčku in se mi je koža kar odtrgala... Trpel sem in molčal.

Zdaj pa tisti nepozabni večer. Biti je moralo okoli 19. januarja 1917.

(Konec prihodnjic)

Naznanilo!

Rojakom sporočam, da sem prevzela **RESTAVRACIJO** na Chacariti, v kateri imam na razpolago vedno sveže pivo, najboljša vina in vedno svežo domačo hrano. Na razpolago je tudi lepo urejeno zimsko **KEGLJIŠČE**.

Za obilen obisk se priporoča **MARIJA SANCIN**
Jorge Newberry 3372
Buenos Aires

Pozor

Prodajam zemljišča na 120 mesečno odplačevanje od 28 pesov mes. naprej; in hišo z 2 sobama, kopalnico in kuhinjo, nasproti italijanske tobačne trdnice, s \$ 2.500 takoj in ostalo na obroke.

Informiraj se: **VALDES**
Moliere 2746 — U. T. 64-2938
Villa Devoto

Dr. Enrique Daniel Dauga

Zobozdravnik
od Asistencie Publike
C. M. Box
Vsak dan od 2 do 7 ure pop.
Fco. Lacroze 3708, Chacarita
Buenos Aires

Dr. S. M. MILATICH

Zdravnik splošne medicine

Diplomiran na vseučilišču v Zagrebu in Rosariu.

Specijalist za notranje bolezni moških, žensk in otrok.

Za kožne in venerične bolezni.

Sprejema vsak dan od 15 do 18 ure.

Viamonte 1641 - 1. nadstr.

U. T. 42, Callao 3035

Buenos Aires

V hladnih valovih "Srebrne reke"

Zadnja povodenj je presenetila vse vremenske preroke. Voda ni vzela prav nič v račun svoje zgodovine. Velik vihar na morju je gnal vodne mase navzgor po strugi.

Da se voda dvigne toliko, da v pristanišču seže do roba molov, to je stvar, ki ni neznana. To pot, 15. aprila je voda napravila kar po svoji. Presegla je vse pretekle znane povodnji.

Splošno je znano, kako grozni so bili tisti dnevi. Za nas Slovence je pa posebno pomembno vedeti, kako je ta nesreča obiskala naše ljudi.

Na Boki in Dock Sudu, kjer živi nekaj tisočev Jugoslovancev, so bili naši najbolj prizadeti. Saj so imeli v hišah vode za človeka visoko. Pri sestrah sv. Vinka na Dock Sudu je bilo v kapeli vode toliko, da je dvignila oltar in ga zvrnila. Zadnji hip so se umaknili Najsvetejšemu.

Tudi slovenskih družin živi na Dock Sudu kakih 50. Bili so ne le mokri do vrha glave, temveč tudi lačni, ker ni bilo mogoče pripeljati jedi. Ni bilo ne peka, ne mesarja; gladni so trepetali v mrazu in strahu.

Tudi na Avellanedi je voda napravila veliko strahu. Tudi škode je mnogo. Po nekod je narastla voda čez meter. V Sarandí, kamor sem tudi stopil pogledati, so imeli v hišah vode kakih 50—70 cm. Oni, kateri žive na zunanji strani železniške proge so bili pa še mnogo bolj prizadeti. V hišah so imeli vode čez 1.50 m. Tamkaj so ob vse kokoši in tudi ob prašiče in ovce...

Kaj pa je bilo dalje doli ob vodi: v Wilde, Bernalu, Quilmesu, Berazategui? Iz časopisnih poročil si je bilo težko ustvariti pravo podobo o tem.

Zato sem oni dan stopil tudi tja doli, da vidim, če je kdo prišel morda v kake skrajne stiske.

V Bernalu živi več naših družin. Jih bo kakih 10. Največ je Prekmurcev. Na zunanji strani železniškega tira imajo hišo Živcovi, doma iz Črniča, kdo ve, kako jih je zadelo... Kar s strahom sem stopal, saj veste, da je človeku hudo, če zve žalostne novice.

Čudno... sem gledal po stenah hiš. Nikakor ne morem tajiti do katere višine je tukaj segla voda.

Saj ni prišla do sem, tako mi je pojasnila mama. Pa vidite tamle oni

dve drevesi? Do tam je prišla. Še malo, pa bi jo imeli tudi mi. Hvala Bogu, to pot je ni bilo, toda kdo ve, če ne pride še kaj hujšega. Toda nekatere naše ljudi je voda zadela.

Pripovedovala je o neki družini, ki se pišejo Drašiči, doma od Buze-ta. Uredili so si prav lepo kinto v Sarandí. Imeli so 150 kokoši, 60 zajcev, nekaj krav in konja. Vsa drobna živina se jim je potopila, vsa se-tev je vničena.

Kaj pa v Quilmesu? me je gnala pot dalje. Saj so pravili, da je na milijone škode.

Gledam gledam... ne, saj tukaj ni bilo vode, sem ugotovil, ko sem stopal po Islas Malvinas do Sosičevih, ki žive tamkaj.

Ne, Bog varuj, če bi do nas prišla! Doli na obrežju je bilo pa nekaj groznega. Najhuje je bilo pa v Hudsonu in Los Plátanos.

Pripovedovala mi je nekatere dogodke, ki so jih doživeli znani ljudje.

Voda je pridrla kot silen val. Kar valila se je. Človek je bil proti njej čisto brez moči. Doli na bregu je imel nek Nemec, samec, več prašičev in ovce. Kar nenadno je prihrula na njega nesreča. Mož, protestant, ki pa se za nobeno vero ni kaj menil, se je tisti hip domislil Boga. — Saj je navadno tako, da ljudje Boga imajo samo za najs-krajnejšo rezervo, kadar vse drugo odreče. Do tedaj naj pa Bog kar lepo potrpežljivo čaka, če se ga bo človek domislil ali ne... V tisti stiski se je tudi oni mož spomnil na Boga in ga takole prošil: Moj Bog, saj vem da te nisem nikoli molil, saj tudi ne znam moliti; sedajle te pa zares prosim, pomagaj mi, saj mi ne more nihče drugi... Ni bilo pač več mogoče nikamor. Samo svoje svinjake je zaprl in ovčnjake. Naj bo že veliko ali malo, njegovo je bilo in to je bilo vse kar je imel... Prav tam so ga dobili reševalci. Ko so ga hoteli odpeljati, je prosil, da če nemorejo odpeljati tudi njegove živali, naj še njegove puste... Bodi čudež, ali pa zaradi tega, ker je imel svoje hleve bolje postavljene... Gotovo je, da so bili vsi njegovi sosedje ob vse, on pa ni zgubil nobene živali. Res je pa tudi to, da se je tisto uro naučil moliti.

Prav tako so mi pravili še druge žaloigre.

Živela je doli druga družina. Ko je voda kar v hipu zalila vse, je mož hitro nesel oba otroka na drevo in ju privezal gori. Prav tako je spravil gori tudi ženo. Voda je pa kar vse huje rastla. Še enkrat je pohitel v rančo, ki ga je voda že dvigala, da reši še koveček z raznimi vrednostmi.

Tedaj pa zasliši grozen krik žene. Takoj se požene gledat kaj je in groza ga je obsla. Velika kača je plezala na drevo. Hitro je dosegel nek kol, s katerim je kačo srečno zadel. A kmalu za njo sta prišli še dve manjši, ki ju je tudi ubil. Voda je pa med tem tako narastla, da ni bilo več mogoče iti nazaj in tako so vsi štirje ostali na drevesu, tri dni brez jedi mokri in prezeblji. Žena in otroci so v resni nevarnosti v bolnici.

Se tale dogodek sem si zapomnil: Premožna ribiška družina je imela lepo hišico, svoj avto in svojo lančo. Starejši sin je bil z doma pri sorodnikih v Quilmesu. Ker je bil zvečer dež, se mu ni hotelo domov. Kar v lanči, s katero se je prepejal, je zaspal. Zjutraj ga močno vrvenje zbudi in kar naenkrat se zave, da se je njegova ladjica odtrgala. Hitro se je obrnil in pohitel domov. Našel je svojce že na strehi in z veliko muko jih je spravil na lančo. Hoteli so kreniti v Quilmes, kjer je poročena ena hči, toda nemogoče. Vodna sila jih je gnala v svojo smer. Brez jedi, brez ognja v lahki ladjici so bili prepuščeni valovom. Tri dni jih je nosilo, ne da bi vedeli kod. Lovili so si ribe in jih kar sirove grizli, ker ognja niso imeli. Četrty dan so se šele znašli. Svoje hiše niso več našli.

Na lepi obali pri Quilmesu, kamor je drvelo v letnih sončnih nedeljah mlado in staro, kjer je bilo zabavišče na vsak korak, je danes žalostna pušča. Istale so le vodne pumpe in kak globoko zabiti steber; ves kras obale je pa zginit in vsa oprava, stene... Pač se je nabralo že toliko nesnage tam doli, kamor so ljudje zahajali, "ki nimajo časa k maši", da je prišla povodenj, da malo počisti, tako so si razložili ljudje, kateri vedo, da svet vodi Bog, čeprav se nekaterim to ne dopade, čeprav si to mnogi sami sebi taje. Danes je namen življenja, po veliki zmoti sedanje dobe, v zabavi. Človek noče živeti za to, da bi si tista nebesa zaslužil, katera čakajo v večnosti, marveč si jih hoče ustvariti kar tukaj... Take elementarne katastro-

fe so pa glasen opomin zablodenemu človeštvu. Žal da je bol malo tistih, ki hočejo stvar prav razumeti.

Žalostno razdejanje na obali pri Quilmesu še sedaj ni povsem ocenjeno. V bližnjem gozdu vlada grozen smrad gnijoče živine in vsak dan še odkrijejo tudi kako človeško truplo.

V Berazategui voda ni napravila še nič strahu. Huje je pa bilo v Ranelagh in Hudsonu in še dalje doli, kjer so mnogi ob hiše in živino. Zgubili so prav vse imetje.

Zelo so trpeli tudi v Ensenadi. V Berissu so imeli vode do kolena.

Večja je bila nesreča v San Carlos pri Berissu, kjer živi tudi kakih 20 naših družin.

Mnogi rojaki poznajo Recreo Europa v Delti pri Tigre. Teden dni sem zastoj klical na telefon. Zveza je bila pretrgana. Kaj ne bo. Saj je voda narastla visoko nad mize v kuhinji in gostinskih prostorih. Mize in stoli so kar odpotovali. Steklenice polne in prazne je visoka voda dvignila. Kokoši so potonile. Svinjaki so pa na srečo bili nekoliko višje postavljeni in so se prašiči rešili stoječ na samih zadnjih nogah.

Javnost se je zganila in se pridno zbira v pomoč ponesrečenim. Organizirali so se tudi odbori nekaterih narodnih skupin naseljenecv, ki so najbolj prizadeti, tako Poljaki in Ogri. Med nami Jugoslovani se pa menda še ni nič zganilo.

Če je kak naš rojak kaj hudo prizadet, tako da si v stiski sam ne more pomagati, naj se javi in drugi, kateri za koga takega veste, sporočite, da se ukrene kaj njemu v pomoč. Priglasite naj se uredništvu Slovenskega lista ali pa izseljenskem duhovniku.

Janez Hladnik.

ALI SI ŽE PRIDOBIL NOVEGA NAROČNIKA?

Slovenski stavbenik

Za načrte, betonske preračune in Firmo,

obrnite se do tehničnega konstruktorja

FRANCA KLANJSEK

Marcos Sastre 4363

Villa Devoto U. T. 50 - 0277

CERKVENI VESTNIK

12. maja Binkoštna nedelja. Maša na Avellanedi za Jero Emeršič. Molitve na Paternalu.

19. maja maša na Paternalu za Valentina Vugo. Molitve na Avellanedi.

Na binkoštno soboto je post od mesnih jedi.

26. maja bo shod v Lurdesu. Zberemo se ob 3 uri. Ne pozabite prinesiti s seboj lursko pesem, ki jo bomo peli v procesiji. Tudi svetogorsko pesem si prinesite.

Slovenski duhovnik je prišel. Z Oceanijo se je pripeljal oni teden Kislak Koloman, novomašnik. 7. aprila je v Kobilju zapel novo mašo. Je redovnik Don Orioneove "Božje Previdnosti". Upamo, da bo mogel delovati med našimi rojaki na Avellanedi, kar bo tem pomembnejše, ker je doma iz Prekmurja.

9. junija bomo napravili na Avellanedi obnem z obletnico slovenske službe božje tudi novo mašo.

Za pokojnega Antona Gregorič bo sv. maša v nedeljo 12. maja ob 13 uri v cerkvi sv. Jožefa v Floresu.

Janez Hladnik.

Trgovina čevljev

BELTRAM

Vsakovrstna izbira čevljev in copat.

Dto. Alvarez 2288 — Paternal Buenos Aires

V DAR DOBITE

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6, lepo sliko v barvah. Odprto tudi ob nedeljah.

Atelje MARKO RADALJ

Facundo Quiroga 1325

U. T. 22 - 8327

DOCK SUD

ZGODOVINSKI ROMAN

Caričin ljubljeneec

Nadaljevanje 183

Vsako je torej lahko dosegel, kar je elel, samo, če je imel toliko denarja, da je lahko podkupil Platona Subova.

Subov pa je bil lakomen na zlato, kakor nihče.

Niso mu bili dovolj množestveni, ni bogati darovi, s katerimi ga je obsipala carica in katere si je z laskanjem pridobil, — hotel je postati še bolj bogat, hotel je imeti vedno več, — radi tega se mu niso studili tudi najostudnejši in najnižji posli.

Pisateljji tedanje dobe pravijo, da je ta mali Platon Subov zaslužil več, da mu je sleherni dan prinašal več dobička, kakor vsem petrograjskim trgovcem skupaj.

Ni še bil tri mesece caričin miljenec, ko je bil že lastnik štirih velikih posestev s tisoči in tisoči kmetov, njegove blagajne so bile polne nakitov in dragih kamnov, njegove palače so bile opremljene z najdražjo oprejo, goenejšim pohištvo, preprogami in slikami.

Svoj denar je imel naložen v bankah v Rusiji in v inozemstvu, razen tega pa je imel menic in zadolžnic v vrednosti dveh milijonov rubljev v svoji blagajni.

V zimski palači je bilo samo njegovo dozdevno stanovanje, kajti v Petrogradu je imel prekrasno Palačo, v kateri je vrvelo ves dan kakor pomladi v panju.

Sem so skozi stranska vrata prihajali razni agenti, kupci in prodajalci, ki so se pogajali s Platonom, kajti Subov se je izvrstno razumel na blagovne spekulacije, prav do-bro je znal naložiti svoj denar.

Subov se oderuštvu ni sramoval,

— on je prevzel vse, — k njemu so prihajali ljudje, katere so pošteni trgovci zavrnilili...

Platon Subov ni imel vesti, razen tega pa se je prav dobro zavedal, da mu sodišče ne more do živenga.

Denar je posojeval proti visokim obrestim.

Posojila je dajal tudi na hiše in posestva.

Kupoval je blago, prevzemal je menice, za katere je plačeval samo tretjino meničnega zneska — povsod je našel dobiček in zato je denar kar deževal v njegove žepe.

Da, mali Subov je bil dober trgovec.

Mnogokrat se je celo sam čutil, da je zraven tolikšnega dela imel še časa, da se je bavil s carico.

Toda ta človek je imel zares silno delovno moč v sebi.

Že ob štirih zjutraj je vstal, do sedmih je opravil svoje privatne zadeve, potem pa se je umil in lepo oblekel, ob desetih pa je že sedel s carico Katarino pri zajtrku.

Ves dan je bil pri njej, ni se ganil od nje, prisostvoval je vsaki seji, skratka, zgodilo se ni ničesar važnejšega, česar bi caričin miljenec ne bil vedel.

Po obedu je dejal, da gre k počitku, po navadi pa ni krenil v miljenčeve sobe, temveč odhitel v svojo palačo, kjer se je pogajal z agenti.

Ostanek dneva je zopet preživel v družbi s Katarino, ki je šele okrog polnoči odhajala od njega.

Bilo je mnogo dni, ko je spal caričin miljenec samo štiri ure, pa še to spanje ni bilo kdove v koliko vredno.

Samo po sebi je torej umevno, da takšno naporno delo ni moglo ostati brez posledic.

Platon Subov je shujšal, globoke gube so se zarezale v njegovo čelo, njegove oči so izgubile nekdanji sijaj in plamen in v vsem njegovem

vedenju je ležala neka utrujenost.

Katarina je seveda takoj opazila, da se je Platon Subov spremenil.

Ta lakomnost po bogastvu in zlatu je Platona Subova pogubila, — ta lakomnost je bila vzrok, da Katarina ni čutila zanj niti trohice ljubezni več.

O prvi ljubezni, ki bi jo bila kedaj gojila Katarina napram Platonu Subovu, ni moglo biti prav za prav niti govora.

Platon Subov je prišel na dvor baš o pravem času, — edino srečnanu naključju in padcu Aleksandra Potemkina, je moral biti hvaležen, da se je povzpela tako visoko.

Katarina je bila ljubosumna na Aleksandra Potemkina, sovražila je Gregorja Orlova, mislila je, da je dvor ne upošteva več, — vse to pa je koristilo malemu Subovu.

Carica Katarina se mu je obesila okrog vratu samo radi tega, ker je nekoga pač potrebovala.

In mali Platon Subov ji je znal izvrstno dokazati, da ji je potreben in da ne more brez njega ničesar storiti.

Katarina je morala imeti svetovalca, Subov ji je bil to, — potrebovala je voluno, Platon Subov pa je zanj volunil, — naposled potrebovala je tudi krvnika, Platon Subov pa je z veseljem sprejel tudi to nalogo.

Tako je carica Katarina počasi padala v njegovo mrežo in treba je bilo samo trenutka, da se mreža zapre.

Na ta trenutek je Platon Subov potrpežljivo čakal. Prav dobro je vedel, da je mogel to storiti šele tedaj, ko bo Aleksander Potemkin padel.

Katarina je bila muhasta žena, ki je storila marsikaj brez vsakega pomisleka, samo da je zadostila svoji muhavosti.

Katarina bi morda tega Subova poglala od sebe kakor psa, — toda

potem bi si Potemkin mislil, da ga še vedno ljubi!!

Mar naj bi dovolila, da bi si njen nekdanji miljenec domišljeval, da ne more živeti brez njega? Mar naj se tako poniža, da bi mu ljudje morda pripovedovali, da žaluje za njim?

Oh, ne, ne, tega mu ne sme nihče reči, — naj rajše misli, da ga je popolnoma pozabila!

Naj ve, da je bil caričin miljenec do večerj, danes pa stanjuje v njegovih sobah v zimski palači že drugi!

Temu čuvstvu pa se je pridružila tudi nepremagljiva Katarinina velika strast, — Katarina ni mogla živeti brez ljubimesa.

Udala se je Subovu, udala se mu je s strastjo obupane žene, — mali Subov pa ni mogel doseči, da bi plapolal ta ogenj zanj.

Že po osmih dneh je carica spoznala, da ne bo nikdar mogla ljubiti tega Subova.

Čim dalje yasa pa je živela z njim, tem bolj je hrepenela po Aleksandru Potemkinu.

To je bil pravi človek, ta je bil vreden ljubezni, bil je lep, duhovit in dober.

Sedaj je Katarina silno nerada hodila v miljenčeve sobe.

Ni se upala otresti tega človeka, vendar pa se ji je studilo njegovo ljubimkanje, sovražila je njegove poljube.

Kadarkoli je bil Platon Subov pri njej, se je vedno spominjala na Aleksandra Potemkina, zdelo se ji je, da ga vidi v vsakem kotu; ko pa je bilo ponoči v zimski palači vse tiho in mirno, se ji je zdelo, da sliši njegov glas.

Mnogokrat je odšla v miljenčeve sobe, kadar Subova ni bilo doma, — mirno je sedela v sobi, kjer je preživela toliko srečnih trenutkov z Aleksandrom Potemkinom — ob

takšnih prilikah pa se ji je zdelo, da je v cerkvi in da obenduje nemo veličino narave.

Z roko je pogladila vsak predmet v sobi, spominjala se je svoje edine ljubezni Aleksandra Potemkina. Sedela je v sobi in jokala.

Da, nikdar ga ne bo mogla pozabiti, — vedno se bo spominjala na njega, ki ga je edinega iskreno ljubila.

Ali pa ji ni sam priznal, da ljubi drugo?

Res je, to je storil, zakaj pa je vrgla takoj puško v koruzo? Zakaj se ni borila za svojo ljubezen?

Zakaj si ni prizadevala, da bi si zopet osvojila njegovo srce?

Da bi bila vsaj poskušala, morda bi se ji bilo pa le posrečilo, da bi ga iztrgala tisti Elizabeti Voroncovi!

Kaj pa je prav za prav dosegla s tem, da je Aleksandra Potemkina tako globoko ponižala?

V svoji samotni, v strašnem pregnanstvu se bo spominjal nanjo samo s sovraštvo v srcu, Elizabeto bo pa še bolj ljubil.

Elizabeto?

Elizabete se ji ni bilo treba več bati, ta nevarna tekmovalka ni bila več živa.

Vodna celica Petro-pavlovskve trdnjave je storila svojo dolžnost, Elizabeta Voroncova je utonila, — carica Katarina je dobila o tem dogodku obširno poročilo od poveljnika Petro-pavlovskve trdnjave, Reka Neva je pogoltnila njeno tekmovalko.

Pa tudi Platon Subov ji je sporočil, da Elizabeta Voroncova ni več živa.

Zakaj naj bi torej tudi nadalje branila Aleksandra Potemkinu vrnitev na njegovo nekdanje mesto?

Zakaj naj bi ga šeležalje mučila? Carica je ponoči in podnevi pre-mišljevala, kako naj bi Aleksandru Potemkinu vrnila svobodo.

Mar naj bi kar enostavno ukaza-

PRAVLJICA O PREČUDNI MISKI

V revni koči kraj širokega gozda je živel mati, ki je imela pet dečkov. Dan za dnem je hodila z njimi v gozd nabirat jagode in gobe. Vsako sredo se je z nabranimi gobami in jagodami napotila v daljno mesto, kjer jih je prodajala na trgu. Z denarjem, ki ga je dobila za svojo robo, je skromno preživljala sebe in dečke.

Nekega dne je mati obolela, in dečki so morali iti sami v gozd po jagode in gobe. Pred odhodom jih je mati lepo poučila, naj pazijo, da se jim ne bo kaj hudega pripetilo. Dečki pa so brezskrbno odskakljali v sumo in so kaj hitro pozabili materino svarila. Zmerom globlje so se spuščali v gozd. Jagod in gob so našli ta dan toliko, kakor še nikoli.

Čeprav so dečki na vse zgodaj odšli od doma in so bili v gozdu šele tdi ure, se je nenadoma začelo mrčiti okoli njih. Čudili so se in kar verjeti niso mogli, da se že večeri. Tedaj so zaslišali nad seboj zamolklo, grozeče grmenje. Spoznali so, da se je samo zaradi tega stemnilo, ker se je bližala nevihta. Kaj naj počno sredi samotnega gozda, tako majhni in sami? Do doma je bilo še daleč; če bi se tako hiteli, nevihta bi jih spotoma dohitela in bogve, kaj bi se potem z njimi zgodilo.

Ko so tako prestrašeni sredi gozda trepetali in niso vedeli ne kod ne kam, je nenadoma stopil pred nje črno oblečen mož. Dečki so mislili, da je oglar. Povabil jih je, naj gredo z njim vedrit v bližnjo votlino. Dečki so se razveselili in šli.

Ko je mož stopil v votlino, je na grozo in presenečenje dečkov začel rasti in kmalu postal visok kot pravi velikan. V kotu votline pa je čepel majhen, droben možic z rdečo kapo in dolgo brado. Velikan Teleban ga je poklical k sebi in mu rekel:

"Oglej si te tičke! Ali se nama bodo prilegli! Hitro pripravi vse za svečano pojedino!"

Možicu, ki je bil velik lenuh, pa ni nič kaj dišalo nabirati drva v nevihti in viharju zunaj votline. A bal se je svojega strogega gospodarja, zato mu niti na misel ni prišlo, da

bi se upiral. Da bi se mu pa ne bilo treba preveč truditi z nabiranjem drv, je predlagal velikanu Telebanu, naj dovoli, da mu dečki pomagajo. Velikan Teleban je, nič hudega sluteč, dovolil, in dečki so odšli s možicem iz votline.

To je bila njihova sreča. Kajti, ko so tako z možicem nabirali suhljad okoli votline, se je najstarejšemu bratu porodila v glavi misel, da bi pobegnili. Še zmerom boljše je, si je mislil, da tavajo po gozdu v nevihti in viharju, kakor da se pustijo od velikanu Telebanu pohrustati.

Šepnil je svoj načrt bratcem na uho in ko se je možiček za nekaj korakov oddaljil, so se takoj spustili v beg. Možiček je prestrašeno viknil in kar lasje so se mu naježili ob mislih, kako ga bo Teleban premikastil, ko se bo brez dečkov vrnil v votlino. Vzel je podplate pod pazduho in se spustil za ubežniki. Ker pa je bilo v gozdu mračno, jih je kmalu zgrešil. Klaverno volje in praznih rok se je moral vrniti v votlino.

Tako so mu dečki srečno ušli. Dolgo so blodili križem krašem po širokem gozdu in iskali poti domov. Nad njimi se je bliskalo in grmelo, da jim je jemalo vid in sluh, okoli njih pa je tulil vihar, da jih je groza stresala do kosti.

Nazadnje se je nebo vendarle zjasnilo in posijalo je sonce. Tako svetlo in blagodejno je bilo to sonce, da se je dečkem zdelo, da so bile samo hude sanje, kar so doživeli.

Lahko si mislite, kako vesela je bila mati, ko so se izgubljeni vrnili k njej! Vsa srečna jih je božala in objemala. Seveda jih je pa tudi okregala, ker niso poslušali njenih nasvetov in so odšli tako daleč v gozd.

Velikan Teleban pa se je grozno razsrdil, ko mu je možiček ponižno in skesano povedal, da so dečki pobegnili. Pred nosom je že imel slastno pečenko — zdaj pa naj si z miškami in podganami nasiti lačni želodec.

Mladinski kotichek

Razkačen je zgrabil lenega možička, ki ga je pripravil ob slastno pečenko, za v rat in ga premikastil, da je revček skakal od bolečin in tulil, kakor da bi mu kdo kožo vlekel s telesa.

A moti se, kdor misli, da se je velikan Teleban kmalu potolažil z mislijo, da so mu tički ušli iz gajbice. Zaklel se je, da jih mora dobiti nazaj, naj ga stane kar hoče.

Poslužil se je zvijače: spremenil se je v kosmatega medveda ter se pustil od možička voditi okoli.

Tako sta prilomastila v vas, kjer so živeli dečki. Medved je ukazal možičku, naj gre v vaški zvonik in naj z glasnim zvonjenjem oznani ljudem, da sta prišla. Upal je, da bo med zbrano množico zagledal dečke in jih z novo zvijačo zvalil v gozd. Možiček je ubogal in začel je zvoniti, da mu je pot curkoma lil s čela.

Preden so se ljudje zbrali okoli medveda in možička, je prišel mimo hraber lovec. Možičku so se začele tresti hlače, kajti bil je prepričan, da bo lovec takoj uganil, da medved ni pravi medved, ampak v medvedjo kožo preoblečen velikan. Pustil je svojega gospodarja na cedilu in pobegnil.

Medvedu pa ni nič kaj dišalo, da bi se pustil od loveca ubiti. Divje je zarenčal, se povzpel na zadnje noge in se hotel vreči na loveca. Lovec pa je bil hitrejši od medveda; naperil je vanj puško, pomeril, sprožil — in ga zadel naravnost v čelo. Medved je grozno zatulil in se zgrudil na tla. Preden pa je poginil, je skočila iz njega drobna miš, v katero se je velikan spremenil. Miš je pomigala z repkom in hotela smukniti mimo loveca. Lovec se je bliskovito sklonil, jo ujel v roko in odnesel s seboj.

Ko je lovec nekega dne pital ujeto miš, je ta nenadoma izpregovorila: "Izpusti me v prostost, prijatelj, jaz sem velikan Teleban!"

Lovec se je na vso moč zavzel. Ni pa izpustil prečudne miške, poslej je

še bolj pazil nanjo. Razkazoval jo je radovednim ljudem po sejmi. S tem si je zaslužil toliko denarja, da je obogatel.

Nekega dne je šel lovec v gozd na lov. Nasproti mu je prilomastil velik merjasec. Lovec se je spustil z njim v boj, a ni bil kos podivjani zverini. Krvaveč iz nešteti ran se je zgrudil na tla.

Prav tega dne so naši znanci spet nabirali jagode in gobe v gozdu. Pot jih je zanesla v kraj, kjer je ležal lovec. Hitro so iz vej spleti nosilnico, položili nanj ranjenca in ga z velikim trudom odnesli s seboj domov. Tam so ga položili na posteljo in ga skrbno negovali.

Ko je lovec ozdravel, se je lepo zahvalil dobri ženi in njenim dečkom za rešitev. V zahvalo jim je dal polovico svojega bogastva. Dečkom je še posebej podaril drobno miš, ki se je strašno začudila, ko je videla, v čigave roke je prišla. A dečkom se ni bilo treba bati, da bi jim miš nekega dne pobegnila in se spet spremenila v velikanu Telebana. Kadar se velikani spremenijo v miši in se jim v enem letu ne posreči pobegniti, potem ostanejo miši za zmerom. Vprav onega dne je poteklo leto dni, odkar se je velikan Teleban spremenil v miš.

Dečki so s svojo materjo in podarjenim bogastvom srečno živeli do smrti. V miš spremenjenega velikanu Telebana pa je nekega dne pohrustala mačka.

STRAŽNIK IN MIHEC

Stražnik, ki je ujel na cesti pobeglo kravo in teleta: "Dečko, ali morda ti veš, čigava je tale krava in tele?"

Mihec: "Čigava je krava, ne vem; čigavo je tele, pa vem."

Stražnik: "No, čigavo?"

Mihec: "Od krave!"

Učitelj: "Janzek, povej mi sediti"

njik od glagola "jedel sem!"

Janezek: "Lačen sem!"

JANEZEK ZNA MISLI BRATI

Hrastarjev Janezek je kaj bistroumen fant. Včasih preseneti svoje tovariše s takšnimi coprnijami, da jim kar sapo zapre. Zadnjič je spet iztuhlal imenitno "coprnijo". Ko so bili vsi zbrani okoli gorke peči, je nenadoma zaklical:

"Fantje, jaz pa znam brati vaše misli!"

"Beži no, beži", so mu ugovarjali vse vprek.

"Čakajte, vam bom koj dokazal," je samozavestno rekel Janezek in odhitel v kuhinjo. Ko se je vrnil, je imel v rokah kos potice in nož. Na tihem je hitro preštel, koliko je vseh dečkov skupaj in razrezal potice na drobne kose. Košček je bilo natančno toliko, kolikor je bilo dečkov.

"Postavite se v vrsto!" je ukazal.

Dečki so ga ubogali. Že so s smejočimi se obrazi stali pred njim v dolgi vrsti.

Janezek je s krožnikom v roki stopal mimo njih, srepo pogledal vsakemu v oči, kakor da bere misli iz njih, ter obenem vsakemu vtaknil košček potice v usta. Ko je prišel do zadnjega dečka v vrsti, je svečano rekel:

"Zdaj vam bom povedal, kaj si je ta zadnji zdajle mislil. Mislil si je: Zdaj pridem na vrsto jaz! Pa se je zmotil, kajti zadnji košček potice je moj!"

To rekoč, je Janezek vtaknil zadnji košček potice samemu sebi v usta in se glasno zasmejal.

Zadnji deček v vrsti je moral priznati, da je Janezek njegove misli v resnici uganil. Tako se je tudi ta Janezkova "coprnija" imenitno posrečila.

V ŠOLI

Učitelj prvega razreda ljudske šole vpraša malega Tončka:

"No, Tonček, ali že znaš čitati in pisati?"

"Pojdite no, če bi znal, pa v šolo ne bi prišel!" se moško odreže Tonček.

la, naj ga pripeljejo iz samostana? Ali naj bi mu vrnila vse njegove časti?

Ne, ne, to se ne sme tako hitro zgoditi! Potemkinu ni mogla tako hitro dati popolnega zadoščenja.

Najprej se mora prepričati, če sme sploh upati na njegovo ljubezen, ne da bi on slutil, koga ljubi.

Katarina je skovala smel načrt.

To je bil načrt, kakršnega si je mogla izmisliti samo Katarina, pa tudi izpeljati bi ga ne bil mogel nihče drugi. — Carica Katarina si je hotela pridobiti njegovo ljubezen, ne da bi Potemkin vedel, da ljubi rusko carico.

Ko je Katarina skovala ta načrt, je začela takoj misliti na njega izpeljavo.

Toda ta stvar ni bila tako lahka. Vsaj za dva meseca bi bila morala odpotovati iz Petrograda. Vlado bi lahko brez skrbi prepustila svojemu ministrskemu predsedniku grofu Paninu.

Toda kaj bo reknel Subov?

Katarina je bila vedno samostojna žena, — ena izmed tistih redkih žen, ki so znale misliti s svojo lastno glavo in ki so vedno tudi storile, za kar so se odločile.

Odkar se je zavedala se ni bala nobenega moškega, niti Gregorja Orlova, bala se je samo njegovih izpovedi.

Trepotala pa je samo radi tega pred njim, ker je Gregor Orlov vedel marsikatero nježno tajnost.

Nikdar se ni bala nastopiti proti nobenemu človeku, — vedno se je zanesla na svoj razum in na svojo moč.

Toda čudno, kadar se je Katarina spomnila na Platona Subova, je čutila nekakšno bojazen.

Česa se je prav za prav bala?

Zakaj se je bala baš tega človeka, za katerega ji sploh ni bilo ničesar? Carica Katarina se je zavedala, da

bi bilo zanjo veliko boljše, če bi se tega človeka odkrižala.

Ko je pomislila na to, da bi mogla kedaj izgubiti Aleksandra Potemkina, se je vedno tresla. Misel, da bi morala živeti brez svojega ljubimca, je bila črna pošast njenih noči brez spanja.

Toda Aleksandra Potemkina je ljubila, za tega Subova pa ji ni bilo kdo ve kaj.

Ko je sedaj mislila na to, da bo morala Platonu Subovu povedati, da bo odpotovala za dva meseca, je na tihem trepetala, ker se je bala njegove surovosti, v čemer pa se ni zmotila, — kakor se je hitro prepričala.

Carica je odslovila vse dvorjanike in sedla s Subovim k mizi, kjer ju je čakal čaj.

Subov je bil precej utrujen, ker je imel zjutraj in popoldne mnogo dela s svojimi denarnimi kupčijami. Bil je zelo zamišljen.

Najbrž je premišljeval o menicah in v mislih računal obresti, ki jih bo dobil za svote, ki jih je danes posodil raznim ljudem, ki so prišli v njegovo palačo.

Pravkar je preudarjal, katero posestvo bi sedaj kupil, ko mu carica Katarina nenadoma reče:

— Ali veš, dragi prijatelj, da se ne bova sedaj dalje časa videla? — Nameravam namreč odpotovati!

— Odpotovati nameravaš? — vzkligne sedaj Platon Subov in prejšnja raztresenost ga je naenkrat minila. — Odpotovala boš, moja draga Katarina?

Potem te bom seveda spremljal, saj veš, da brez tebe ne morem živeti, doslej pa sem tudi vedno mislil, da sem ti potreben?

— Potovati moram, — reče carica Katarina in ne odgovori na njegovo vprašanje.

Zvedela sem, da v moji državi niso takšne razmere, kakršne bi mo-

rale biti.

Uradniki so podkupljivi, veleposelniki in graščaki tlačijo svoje podložnike, povsod vlada krivica, ki je razširila nezadovoljnost med prebivalstvom, radi tega sem torej sklenila, da se bom o vsem prepričala sama.

Zato bom, moj dragi Subov, potovala inkognito.

Nihče ne sme vedeti, da prihaja vladarica Rusije, ker me prav nič ne mika, da bi me kdo zopet prevajal, kakor je to nekoč storil Aleksander Potemkin.

Saj menda veš, kakšno komedijo si je namislil?

— Potemkin? — Kakšno komedijo? — vpraša Subov.

Carica sede h kaminu.

Tudi Subov je vstal s svojega prostora in stopil k njej in carica je začela pripovedovati.

— Nekoč sem hotela ustreči Potemkinovi želji, — začne carica Katarina, — radi tega sem odpotovala z njim v njegovo domovino, v njegov rojstni kraj.

Vedela sem, da je Aleksander to že zdavnaj želel, — hotel mi je pokazati, kako so njegovi rojaki zvesti in vdani svoji vladarici.

Pot v Potemkinovo domovino je vodila skozi mnogo dežel, o katerih so mi pripovedovali, da žive v blagostanju in sreči.

To pa ni bilo res.

Na tisoče in tisoče verst zemlje je ležalo neobdelovane, hiše so bile napol podrtje, gozdove so krčili, reke so bile zanemarjene, niso jih izkoriščali, vasi so bile umazane, ljudje so živeli v bedi in pomanjkanju in niso snajžili niti cerkva.

Da pa mi ne bi pokvaril veselja, mi je Aleksander Potemkin v sporazumu z grofom Paninom priredil druzestno komedijo.

Dal je napraviti kulise, ki so bile od daleč podobne lepim vasem, ti-

him gozdom, vrtom in njivam, — skratka, kdor je vse to samo od daleč opazoval, je mislil, — bil je morda celo prepričan, — da gleda prave vasi.

Povsod so prignali kmete, jih oblekli v čiste obleke in ti ljudje so me morali povsod sprejeti z navdušenim vzklikanjem:

— Živela naša velika carica!

Za temi dekoracijami so zvonili zvonovi, — vse je bilo lepo, slavnostno, kakor v gledališču.

Za to prireditvev je hitro zvedel ves Petrograd, od tedaj pa imenujejo takšno slepilo "Potemkinove vasi".

Pozneje mi je tudi sam priznal, da me je pošteno ogoljufal, — oba sva se od srca nasmejala.

Toda kakor sem že dejala, dragi moj Subov, nočem, da bi se mi še enkrat kaj takšnega pripetilo.

Tokrat hočem zvedeti resnico, — vedeti hočem, kako se godi narodu v Rusiji, komu je dobro in koga zatirajo, zato bom vzela s seboj samo svojo komornico in nekaj zanesljivih ter zvestih služabnikov, tebe pa, moj dragi Platon Subov, bom morala pustiti nekaj mesecev samega! Ne boj se, preskrbela bom, da ti ne bo dolg čas!

— Katarina, ti ne misliš tega resno, — vzkligne Platon Subov, ki si je prizadeval, da bi bil videti čim bolj obupan in žalosten, — kajti jaz ne morem biti več brez tvoje ljubezni! Katarina, vzemi me s seboj, čeprav me oblečeš v livrejo svojega služabnika!

— Moj sklep je storjen, — odvrne Katarina, — potovala bom brez tebe, moj dragi prijatelj.

Subovu se je zdelo, da se majajo tla pod njegovimi nogami.

Takoj je spoznal, da se skriva za to caričino namero nekaj čisto drugega, — vedel je, da se carica Katarina ne zanima baš preveč za bla-

ginjo svojega naroda, — takoj se mu je zazdelo, da gre za neko novo ljubavno pustolovščino.

Platon Subov se je ukvarjal z mislijo, kdo je tisti, ki ga bo izpodrinil.

Zadnje čase se Katarina ni z nikomur shajala.

Subov se ni mogel spomniti, kdo bi mu utegnil postati nevaren nasprotnik in tekmeč.

Saj ni nikdar opazil, da bi bila carica Katarina napram komu posebno ljubeznjiva, da bi človek mogel reči, da mu je naklonjena.

Kdo je bil torej ta novi miljenec? Na človeka, katerega je on sam izpodrinil, pa ni pomislil.

Bil je prepričan, da se je tega tekmeča za vedno znebil. — Subovu se niti sanjalo ni, da bi mogel postati Aleksander Potemkin zopet njegov nasprotnik.

Potemkin je po njegovem mnenju odigral ulogo caričinega miljenca, — bil je bolnik, kateremu ne more nihče pomagati.

Toda Subov je s tem dokazal, da ni poznal žene.

Drugače bi bil moral že zdavnaj opaziti, da misli Katarina neprenehoma na Aleksandra Potemkina, da je bil to edini mož, katerega je ljubila in katerega ne bo mogla nikdar pozabiti.

Subov je vedel, da je vse izgubljeno, če bo Katarina odpotovala sama. Vedel je, da se bo moral po njeni vrnitvi izseliti iz miljenčevih sob iz zimske palače.

Čutil je, da ga Katarina že zdavnaj ne ljubi več tako, kakor je to opazil prve dni, — videl je, da se je prvotna strast ohladila in da se mu Katarina čimdalje bolj oddaljuje.

Platon Subov pa ni znal Katarine zopet prikleniti nase, ni znal namorestiti Aleksandra Potemkina. (Nadaljevanje)